

F 171
1978

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო
МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

განათლება და ინსტრუქციათა
კრებულები

СБОРНИК ПРИКАЗОВ И ИНСТРУКЦИЙ

№ 4

აპრილი — АПРЕЛЬ

F 4523

თბილისი — ТБИЛИСИ

1978

მეთოდოლოგიური მითითებაანი
კლასიდან კლასში გადასახვანი საგამოცდო გილმეთების
შედგენის შესახებ

მიმდინარე სასწავლო წლიდან კლასიდან კლასში გადასახვან საგამოცდო ბილეთებს შეადგენენ თვით საგნის მასწავლებლები. აღნიშნულმა ღონისძიებამ უნდა აამაღლოს მასწავლებლის პირადი პასუხისმგებლობა, ხელი შეუწყოს საგნის შესწავლისადმი მასწავლებლებისა და მოსწავლის შემოქმედებით დამოკიდებულებას, იმ ძირითად მოთხოვნათა წარმატებით შესრულებას, რაც გათვალისწინებულია საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის 1976 წლის 24 დეკემბრის № 1165 ბრძანებაში „სკკპ XXV ყრილობის გადაწყვეტილებათა შუქზე სწავლების ხარისხის ამაღლების ღონისძიებათა შესახებ“.

მასწავლებლებმა საგამოცდო ბილეთების შედგენისას უნდა ისარგებლონ აღნიშნულ ბრძანებაში ჩამოყალიბებული ძირითადი პრინციპებით, მათ უნდა გაითვალისწინონ, რომ გამოცდები — ესაა სასწავლო პროცესის შემადგენელი ნაწილი, მისი ლოგიკური დასასრული.

ბილეთების შედგენის დროს აუცილებელია დაცულ იქნეს შემდეგი ძირითადი მოთხოვნები:

— ბილეთების რაოდენობა არ აღემატებოდეს 25—30-ს;

— საკითხები იმგვარად იქნეს შერჩეული, რომ ამოწურავდეს მოცემული კურსის პროგრამულ მასალას, ითვალისწინებდეს მოსწავლეთა ასაკობრივ თავისებურებებს, უზრუნველყოფდეს ცოდნის სრულყოფილ, ობიექტურ შემოწმებას;

— საგამოცდო ბილეთები საშუალებას უნდა იძლეოდეს მოსწავლემ გამოავლინოს საგნის თეორიული მხარის ცოდნა, მისი პრაქტიკაში გამოყენების უნარ-ჩვევები. იგი არ უნდა იყოს სტერეოტიპული, თითოეული კონკრეტული საკითხიდან უნდა გამომდინარეობდეს დამაფიქრებელი შეკითხვა, რაც ხელს შეუწყობს მოსწავლის აზროვნების განვითარებას.

— როგორც ბილეთის ცალკეულ საკითხებში, ისე საერთოდ ბილეთებს შორის დაცული უნდა იქნეს თანაფარდობა მასალის სიღრმისა და მოცულობის თვალსაზრისით.

— საგამოცდო ბილეთები აუცილებელია განიხილოს საგნობრივმა მეთოდოლოგიამ და დაამტკიცოს სკოლის დირექტორმა ან მისმა მოადგილემ სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის დარგში.

აღნიშნული მითითებებით უნდა ისარგებლონ სკოლებმა იმ შემთხვევაშიც, როცა გამოსასვები, VIII კლასისათვის შეარჩევენ მესამე საგამოცდო საგანს.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო მომავალში ყოველწლიურად ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებს მიაწვდის ცნობებს საგამოცდო საგნებისა და მათი ოდენობის შესახებ კლასების მიხედვით.

მითითებათა ზოგად ნაწილს თან ახლავს კონკრეტული რეკომენდაციები და საგამოცდო ბილეთების ნიმუშები ცალკეული კლასებისა და საგნების მიხედვით.

მომგლიური ენა და ლიტერატურა

ქართული ენისა და ლიტერატურის გადასაყვანი IV—VII კლასების საგამოცდო ბილეთებში წარმოდგენილი უნდა იყოს სამი საკითხი, ერთი — ლიტერატურიდან, ორი — ენიდან.

ბილეთებში ქართული ლიტერატურიდან გათვალისწინებული უნდა იქნეს შესწავლილი პროზაული და ეპიკური ნაწარმოებების ან მათი რომელიმე ეპიზოდის შინაარსის, მოქმედ პირთა თავგადასავლის თხრობა, ლექსების ზეპირად, გამომეტყველებით წარმოთქმა და მოკლე, მარტივი ანალიზი.

VI, VII კლასებში, მასალის მოცულობის ზრდასა და გართულეზბასთან ერთად, ზემოჩამოთვლილ საკითხებს დაემატება მოქმედ პირთა ინდივიდუალური, შედარებითი, ჯგუფური დახასიათება, ნებისმიერი უანრის ნაწარმოების იდეურ-შინაარსობრივი, მხატვრული, კომპოზიციური ანალიზი, თემატურად მსგავს ნაწარმოებთა შედარებითი ანალიზი და სხვა.

ქართული ენიდან საგამოცდო ბილეთებში (IV—VII კლ.) გათვალისწინებული უნდა იყოს მისი ყველა მხარე — ლექსიკა, ფრაზეოლოგია, გრამატიკა, სტატისტიკა.

პირველ საკითხად შეტანილი უნდა იყოს თეორიული მასალა, რომლის გადმოცემისას მოსწავლეს მოეთხოვება შემოქმედებითი მიდგომა ენობრივი მოვლენებისადმი: ლოგიკური თანამიმდევრობა, გრამატიკული ფორმების, ლექსიკური ერთეულების, სინტაქსური კონსტრუქციების გამოყენება შესაბამის სიტუაციებში. ენობრივი ფორმების მოხმარება აზრის ზუსტად და ნათლად გადმოსაცემად. ამასთან, თეორიული ცოდნის დასაბუთება უნდა მოხდეს მხატვრული ლიტერატურიდან მომარჯვებული მაგალითებით.

მეორე საკითხად გათვალისწინებული უნდა იქნეს მასწავლებლის მიერ წინასწარ შერჩეული ნიმუშები, ტექსტები ენობრივ-გრამატიკული ანალიზისათვის. საანალიზო ნიმუშები მოსწავლეთს მიეცემათ ბილეთის შესაბამისად, ამასთან, საჭიროებისამებრ, მასწავლებელი მოსწავლისაგან მოითხოვს ანალოგიური ნიმუშების დასახელებას.

IX კლასის ბილეთებში შევა ორი საკითხი — ორივე მხოლოდ ლიტერატურიდან. აქ მოსწავლეს მოეთხოვება ძირითადი ლიტერატურული მიმდინარეობების დახასიათება, სხვადასხვა მწერლების შემოქმედებათა შორის პარალელების გავლება, ცალკეულ მხატვრულ ნაწარმოებთა იდეურ-მხატვრული ანალიზი, პერსონაჟთა დახასიათება და სხვ.

მ. მარტის სს. სს. სს.
საქართველო სსსრული
ოთმბა

IV კლასი

1. დედის დარიგება, ეპიზოდი ვაჟა-ფშაველას მოთხრობიდან „შვლის ნუკრის ნაამბობი“. რის წინააღმდეგ ილაშქრებს მწერალი ამ ნაწარმოებში?
2. რა იწვევს სახელის კუმშვას და კვეცას?
3. მასწავლებლის მიერ შერჩეულ წინადადებაში დასვით სასვენი ნიშნები და აღნიშნეთ, როგორი წინადადებაა აგებულების მიხედვით.

1. ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მორბის არაგვი“, ზეპირად. რა მხატვრული ხერხებია გამოყენებული ლექსში?
2. ბრუნებადი მეტყველების ნაწილები.
3. შეადგინეთ ორი წინადადება: ერთ მათგანში და გამოიყენეთ სრულმნიშვნელოვან სიტყვად, მეორეში — დამხმარედ.

V კლასი

1. სოფლის ცხოვრების სურათები აკაკი წერეთლის მოთხრობიდან „ჩემი თავგადასავალი“.
2. რა განსხვავებაა სალიტერატურო ენასა და დიალექტებს შორის?
3. მასწავლებლის მიერ შერჩეულ წინადადებაში მოძებნეთ ფუძეთანხმოვანიანი კუმშვადი არსებითი სახელი და აბრუნეთ.
1. ვაჟა-ფშაველას „არწივი“, ზეპირად. რა არის ლექსის თემა, იდეა?
2. როგორ იწერება რთული რიცხვითი სახელები?
3. ვაჟა-ფშაველას „არწივიდან“ ამოწერეთ არსებითი სახელები, დააჯგუფეთ ფუძის, ბრუნვისა და რიცხვის მიხედვით.

VI კლასი

1. პოეტის დანიშნულება ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლისა და ვაჟა-ფშაველას ლექსების: „პოეტი“, „ჩანგური“, „დამსეტყვე, ცაო, დამსეტყვე“ მიხედვით.
2. ზმნის ირიბი ობიექტური პირის ნიშნები.
3. მასწავლებლის მიერ შერჩეული ტექსტიდან ამოწერეთ ზმნები და ერთ-ერთი გაარჩიეთ კატეგორიების მიხედვით.
1. ხალხის საყვარელი გმირები ზღაპარში „ეთერი“. ზღაპრისათვის დამახასიათებელი დასაწყისი და დასასრული.
2. ზმნის ქცევასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები.
3. მასწავლებლის მიერ შერჩეული ტექსტიდან ამოკრიფეთ ზმნები და დააჯგუფეთ გვარის მიხედვით.

VII კლასი

1. დაასაბუთეთ, რატომ უყვარს მკითხველს ლ. ქიაჩელის „ტარიელ გოლუას“ გმირი ლევანი და რატომ სძულს გაიოზ გადალენდია?
 2. ქვემდებარისა და შემასმენლის შეთანხმება რიცხვში.
 3. მასწავლებლის მიერ შერჩეულ ტექსტში მონახეთ შერწყმული წინადადება და გაარჩიეთ სინტაქსურად.
1. ხევისბერი გოჩასა და ნუგზარ ერისთავის შედარებითი დახასიათება.
 2. რა განსხვავებაა შერწყმულსა და რთულ თანწყობილ წინადადებებს შორის?
 3. მასწავლებლის მიერ შერჩეული მარტივი გავრცობილი წინადადება გაარჩიეთ სინტაქსურად.

IX კლასი

1. ნიკილოზ ბარათაშვილის „მერანი“, ზეპირად, იდეურ-მხატვრული ანალიზი.
 2. ვაჟართა კლასის წარმომადგენლები XIX საუკუნის ქართულ რეალისტურ მწერლობაში.
1. რამ გამოიწვია სოციალური მოტივის განმსაზღვრელი ფაქტორები ქართველ რომანტიკოსთა შემოქმედებაში.
 2. ილია ჭავჭავაძის „ოთარაანთ ქვრივის“ მხატვრული თავისებურებანი.
1. სატირა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
 2. აღზრდის პრობლემა აკაკი წერეთლის „გამზრდელის“ მიხედვით.

РУССКИЙ ЯЗЫК (грузинская школа)

В билетах для IV, V, VI, VII классов должно быть три вопроса, а в билетах по языку и литературе для IX класса — четыре. Первый вопрос требует изложения программного материала по литературе (IX класс), второй вопрос проверяет практическое владение учащимися устной речью, умение вести беседу по той или иной теме из окружающей действительности; а также навыки чтения и произношения. Последний вопрос билета проверяет практическое владение грамматическим материалом умение применить грамматические правила в устной и письменной речи.

Для практических занятий учитель подбирает отдельные слова, словосочетания, предложения, связные тексты, учитывая словарь-минимум по классам, предусмотренный программой. Слова, словосочетания, предложения записываются на карточки. Связанные тексты лучше указать по источнику (название произведения, страница).

Для морфологического разбора необходимо предлагать слова, относящиеся ко всем изученным по программе частям речи.

Для разбора по составу необходимо предлагать слова, в которых морфемы выделяются четко.

Для синтаксического разбора подбираются предложения средней сложности по своему составу.

Карточка вручается учащимся одновременно с экзаменационным билетом.

IV КЛАСС

1. К. Кошечкина. «Мой сын», рассказать содержание. Почему Олега можно назвать хорошим товарищем?
2. Рассказать о вашем пионерском отряде.
3. В данном предложении найти грамматическую основу. Сделать фонетический разбор выделенного слова.
1. «Как учился В. И. Ленин», М. Елизарова. Рассказать содержание.
Что помогало Володе учиться легко и охотно?
2. Рассказать о вашей школе.
3. Составить предложение из данных слов. Найти основу и окончание в выделенных словах.
1. «За общественное добро», рассказать содержание. Почему дядя Степан не бросился спасать свое добро?
2. Рассказать о том, как вы провели каникулы (что вам особенно запомнилось, понравилось)?

3. Данные пять существительных поставить во множественном числе. С одним из них составить предложение с предлогом К.

У КЛАСС

1. «Три ветки мимозы», по В. Железнякову, прочитать текст и ответить на вопрос: Чему учит рассказ?
 2. Составить рассказ по картине В. А. Серова «Девочка с персиками».
 3. К данным пяти существительным подобрать прилагательные. Подчеркнуть в них основу и окончание.
 1. Прочитать наизусть басню Н. Ильина «Две книжки». Как вы понимаете выражение «Книги и тетради расскажут какой ты ученик?»
 2. Рассказать об экскурсии в зоопарк (в музей, на ферму).
 3. Разобрать данное слово по членам предложения, просклонять определение с определяемым словом.
 1. «Сыновья», по В. Осеевой, рассказать содержание. Почему старик сказал, что видит только одного сына?
 2. Побеседовать по теме «Наша семья».
- В данном предложении найти грамматическую основу, изменить глагол по лицам и числам.

VI КЛАСС

1. Прочитать наизусть басню И. А. Крылова «Стрекоза и Муравей», сказать, в чем мораль басни?
2. Побеседовать по теме «Дружба и товарищество».
3. Данное предложение перевести с грузинского на русский язык, разобрать его по членам предложения.
1. «Первый ученик», по М. Кузнецову, рассказать содержание. Почему Володю товарищи называли «справочником», «словарем?»
2. Данные числительные написать словами, просклонять два порядковых числительных с существительными мужского и женского рода.
3. Рассказать о Новомоднем празднике.
1. Прочитать наизусть стихотворение М. Исаковского «Поезжай за моря океаны». В каких словах выражена основная мысль стихотворения.
2. Рассказать свою биографию.
3. К данным пяти глаголам подобрать несколько приставок. Поставить их в повелительном наклонении единственного и множественного числа.

VII КЛАСС

1. Рассказать о жизни И. А. Крылова. Почему Крылов стал писать басни?
2. Рассказать о любимом писателе (о любимой книге).
3. Составить три предложения с данными наречиями.
 1. Прочитать низусть стихотворение О. Туманяна «Поэтам Грузии», сказать, что воспевает поэт?
 2. Рассказать о том, как вы охраняете природу, в чем выражается ваша любовь к ней.
 3. Образовать сравнительную и превосходную степени от данных прилагательных. Составить два предложения.
1. «Сын артиллериста», по К. Симонову, рассказать содержание. Почему на ответственное задание Деев послал именно Леньку?
2. Составить рассказ по картине П. Белоусова «Мы пойдем другим путем».
3. Данное предложение перевести с грузинского языка на русский. Сделать фонетический разбор выделенного слова.

IX КЛАСС

1. Рассказать отрывок «Похищение Дуни» из повести А. С. Пушкина «Станционный смотритель». Почему Вырин не верил в возможное счастье дочери?
2. Рассказать о вашей работе с пионерами.
3. Данный текст перевести с грузинского языка на русский.
4. От данных существительных образовать новые слова при помощи суффиксов I и II группы.
 1. Рассказать о жизненном и творческом пути М. Ю. Лермонтова.
 2. Рассказать о впечатлениях от какого-либо спектакля (фильма).
 3. Написать текст поздравительной телеграммы.
 4. В данных словах дописать окончания (правописание И после Ж, Ш, Ч, Щ, Ц). Составить два предложения с некоторыми из них.
1. Прочитать наизусть стихотворение А. С. Пушкина «Памятник». Почему поэт мог считать, что слух о нем «пройдет по всей Руси великой»?
2. Побеседовать по теме «Грузия — республика чая».
3. Прочитать и рассказать содержание незнакомого текста.
4. От данных количественных числительных образовать порядковые. Два из них просклонять вместе с существительными.

ისტორიის საგამოცდლო ბილეთებში საკითხები იმგვარად უნდა შეირჩეს, რომ მთლიანად ავლენდეს მოსწავლის მიერ სასწავლო კურსის შინაარსის ცოდნას, მის უნარს, უჩვენოს ისტორიულ ფაქტებსა და მოვლენებს შორის მიზეზ-შედეგობრივი კავშირი, იაზროვნოს ლოგიკურად, დამოუკიდებლად.

IV კლასის საგამოცდლო ბილეთებში საკითხები გათვალისწინებულ უნდა იქნეს სსრკ ისტორიიდან და საქართველოს ისტორიიდან.

V კლასის ბილეთებში — ძველი მსოფლიოს ისტორიიდან; VI კლასის ბილეთებში — შუა საუკუნეებისა, VII კლასის ბილეთებში — კვლავ სსრკ ისტორიიდან და საქართველოს ისტორიიდან. IX კლასის საგამოცდლო ბილეთებში — ერთი საკითხი სსრკ კავშირის, ერთი — საქართველოს და ერთი — ახალი ისტორიიდან.

IV კლასი

1. აღწერეთ სლავური დასახლება. რა უშლიდა ხელს მათ მშვიდობიან ცხოვრებას?
 2. რა სახის მეურნეობას მისდევდნენ ქართველი ტომები ძველად?
 3. გვიამბეთ ვ. ი. ლენინის ახალგაზრდობის წლების შესახებ.
1. რამ გაუადვილა თათარ-მონღოლებს რუსეთის მიწა-წყლის დაპყრობა?
 2. გვიამბეთ დიდგორის ომის შესახებ.
 3. პირველი გაფრენა კოსმოსში.
1. ჩრდილოეთის ომი. რა მიზანს ისახავდა პეტრე I ჩრდილოეთის ომით?
 2. გვიამბეთ ცხრა ძმა ხერხეულიძის შესახებ.
 3. სსრკ კავშირის შექმნა. რამ განაპირობა საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის შექმნა?

V კლასი

1. რამ წარმოშვა უთანასწორობა პირველყოფილ ადამიანებს შორის?
2. რას მოგვითხრობს ჰომეროსის „ილიადა და ოდისეია“ საბერძნეთის ისტორიის შესახებ?
3. რამ შეუწყო ხელი რომში ოქტავიუსის დროს მონარქიის დამყარებას?

1. რით განსხვავდებოდა ძველ ეგვიპტეში მონისა და გლეხის მდგომარეობა? რა იყო საერთო მათ შორის?
2. რამ გამოიწვია კართაგენის დაცემა?
3. რით განსხვავდება რომის არისტოკრატიული რესპუბლიკა რომის იმპერიისაგან.
1. რა იყო შუამდინარეთში კლასების წარმოშობის მიზეზი?
2. რა უწყობდა ხელს კულტურის განვითარებას ძველ საბერძნეთში?
3. რა გავლენა მოახდინა მონათმფლობელური წყობილების განვითარებამ რომის იმპერიის დაცემაზე?

VI კლასი

1. რამ გამოიწვია კარლოს დიდის იმპერიაში გლეხთა მდგომარეობის გაუარესება?
2. დაასაბუთეთ, რატომ მოექცა შუა საუკუნეების სკოლა და მეცნიერება ეკლესიის გავლენის ქვეშ.
3. როგორ იქმნებოდა ინგლისში მანუფაქტურული საწარმოები? როგორი იყო შრომის დანაწილება ამ საწარმოებში?

1. აღწერეთ IX-X საუკუნეების ფეოდალური მამული.
2. რამ შეუწყო ხელი საფრანგეთის გაერთიანებას X-XI საუკუნეებში?
3. რატომ დამარცხდნენ 1525 წლეს აჯანყებული გლეხები გერმანიაში?

1. რამ შეუწყო ხელი კულტურის განვითარებას ბიზანტიის იმპერიაში?
2. რამ გამოიწვია ევროპის სახელმწიფოთა ფეოდალური დაქუცმაცება კარლოს დიდის შემდეგ?
3. ბურჟუაზიული რევოლუცია და მისი შედეგები ნიდერლანდებში.

VII კლასი

1. დაახლოებით ფეოდალური ურთიერთობის განმტკიცება XI საუკუნის რუსეთში „რუსკაია პრავდას“ მიხედვით.
2. რომელ სოციალურ ფენას ეყრდნობოდა ივანე IV რუსეთის ცენტრალური ხელისუფლების განმტკიცების პროცესში და რატომ?
3. ქართველთა ბრძოლები შამქორსა და ბასიანში და მისი შედეგები.

1. რამ გამოიწვია ძველი რუსეთის სახელმწიფოს დაქუცმაცება.
2. გრიუნვალდის ბრძოლა და მისი ისტორიული მნიშვნელობა.

3. რამ განაპირობა კულტურის განვითარება XI—XII საუკუნეების საქართველოში?

საქართველო
საქართველო

1. რატომ იწვევდა ფეოდალური ურთიერთობის განვითარება XI—XII საუკუნეების რუსეთში დაქუცმაცებას, ხოლო XIV—XVI საუკუნეებში კი ცენტრალიზებულ სახელმწიფოდ გაერთიანებას?
2. რუსეთის მონაწილეობა შვიდწლიან ომში, მისი მიზეზები და შედეგები.
3. ქართველი ხალხის ბრძოლა დამოუკიდებლობისათვის XVI—XVII საუკუნეებში.

I X კ ლ ა ს ი

1. რატომ ჩაება რუსეთი პირველ მსოფლიო ომში?
2. საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვება საქართველოში.
3. დაასაბუთეთ ბერშტეინის შეხედულებათა სიყალბე იმპერიალიზმის ეპოქაში წინააღმდეგობათა შესუსტების შესახებ.

1. რსდმპ II ყრილობა. რატომ დასახა პარტიამ პროგრამა მინიმუმი და პროგრამა მაქსიმუმი?
2. რა მსგავსება ან განსხვავებაა XX საუკუნის დამდეგის ინგლისისა და გერმანიის მუშათა მოძრაობებს შორის?
3. პოლიტიკური ვითარება საქართველოში დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვების შემდეგ.

1. გვიამბეთ რსდმპ VI ყრილობის ისტორიულ მნიშვნელობაზე.
2. ა/კ საბჭოთა ფედერაციული სოციალისტური რესპუბლიკის შექმნა. ფედერაციის შექმნის მიზეზები.
3. ოთხთა კავშირის სახელმწიფოთა დამარცხების მიზეზები პირველ მსოფლიო ომში.

უსკოური ენები

ინგლისურ, გერმანულ და ფრანგულ ენებში გამოცდები ერთიანი ბილეთებით უნდა ჩატარდეს.

ბილეთები უნდა ითვალისწინებდეს მოსწავლეთა ცოდნისა და შესწავლილი ენობრივი მასალის გამოყენების საფუძველზე შექმნილი უნარ-ჩვევების შემოწმებას. მოსწავლემ უნდა გვიჩვენოს დამოკიდებულება წაკითხული და მოსმენილი მასალისადმი, მისი პრაქტიკული გამოყენების უნარ-ჩვევები.

საგამოცდო კითხვების მიხედვით შემოწმდება ენობრივი მასალის (წარმოთქმა, ლექსიკური მარაგი, გრამატიკული სტრუქტურა) ცოდნა, აუდირების, დიალოგური და მონოლოგური ზეპირი მეტყველების, კითხვის უნარ-ჩვევები.

კითხვის ჩვევის შემოწმებისას სწავლების საფეხურებისა და კლასების მიხედვით ყურადღება უნდა მიექცეს კითხვის ტექნიკას. სწორ ინტონაციას და წაკითხულის გაგების დონეს. უცნობი ტექსტის კითხვისას მოსწავლემ შეიძლება, საჭირო შემთხვევაში, ისარგებლოს ლექსიკონით. ინფორმაციის გადმოცემისას წინადადებათა რაოდენობა კლასიდან კლასში უნდა მატულობდეს. ტექსტის თხრობისას მოსწავლემ ზეპირად კი არ უნდა დაისწავლოს მასალა, არამედ უნდა შეძლოს გადმოსცეს შესწავლილი მასალის მოკლე შინაარსი. თუ მას გაუძნელდა დამოუკიდებელი აზრის ჩამოყალიბება და გადმოცემა, მასწავლებელს შეუძლია შეაშველოს დამხმარე კითხვები.

ინფორმაციის გაცვლისა და სიტუაციური საუბრის დროს მოსწავლემ უნდა შემოქმედებითად გამოიყენოს შესწავლილი ენობრივი მასალა, აღწეროს სურათები, ისაუბროს თემის ირგვლივ. სიტუაციური საუბრები, მოკლე ინფორმაციები თუ სურათების აღწერა უნდა ხელს უწყობდეს მოსწავლეთა პრაქტიკული ცოდნის გამოვლენას.

გრამატიკული მოვლენების გამოკითხვა არ უნდა ატარებდეს ფორმალურ ხასიათს. მოსწავლეს უნდა მოვთხოვოთ მოცემული გრამატიკული მოვლენის საკომუნიკაციო ერთეულებში ხმარება, რითაც გავარკვევთ შესწავლილი მასალის პრაქტიკულად გამოყენების შესაძლებლობებს.

ყველა კლასის საგამოცდო ბილეთებში უნდა შევიტანოთ სამსამი საკითხი:

მესამე საკითხით მოწმდება გრამატიკული მასალის პრაქტიკული ცოდნა. მოსწავლემ უნდა დაასახელოს მაგალითი საჭირო გრამატიკული მასალიდან. ამ მაგალითით ნათელი უნდა გახდეს, რამდენად ერკვევა მოსწავლე ამა თუ იმ გრამატიკულ ერთეულში.

მე-5 კლასი. პირველ საკითხზე პასუხის გაცემისას მოსწავლემ უნდა გამოამჟღავნოს ტექსტის სწორი კითხვის უნარი და უპასუხოს მასწავლებლის მიერ დასმულ ორ-სამ კითხვას. კითხვაზე პასუხის გაცემისას ყურადღება უნდა გამახვილდეს სწორ ინტონაციაზე.

მეორე კითხვისათვის მასწავლებელმა უნდა შეადგინოს მოკლე დიალოგური სიტუაცია და ამ სიტუაციის მიხედვით მიიღოს მოსწავლისაგან 3—4 რეპლიკა ან მიაწოდოს მას მარტივი სიუჟეტური სურათი, რომელიც მოსწავლემ უნდა აღწეროს 3—4 წინადადებით.

მე-6 კლასი. პირველ საკითხზე პასუხის გაცემისას მოსწავლემ უნდა გამოამყდავნოს ტექსტის სწორი კითხვის უნარი და შეძლოს გადამოსცეს შესწავლილი ტექსტის მოკლე შინაარსი. ყურადღება უნდა გამახვილდეს მოსწავლის დამოუკიდებელ თხრობაზე.

მეორე საკითხისათვის მასწავლებელმა უნდა შექმნას მოკლე მონოლოგური სიტუაცია, რომელიც აგებული უნდა იყოს პირველ საკითხში მოცემულ ლექსიკურ მარაგზე. მოსწავლემ 4—5 წინადადებით უნდა ისაუბროს ამ სიტუაციის გარშემო, ან მიაწოდოს მოსწავლეს თემატური სურათი, რომელსაც იგი 4—5 წინადადებით აღწერს.

მე-7 კლასი. პირველ საკითხზე პასუხის გაცემისას მოსწავლემ უნდა გამოამყდავნოს შესწავლილი ტექსტის დამოუკიდებლად, გააზრებულად გადმოცემის უნარი.

მეორე საკითხისათვის მასწავლებელმა უნდა შექმნას მონოლოგური სიტუაცია პირველ საკითხში მოცემული ტექსტის ლექსიკური მარაგის გათვალისწინებით და მოსწავლემ 5—6 წინადადებით უნდა გადმოსცეს იგი, ან მასწავლებელმა მიაწოდოს მოსწავლეს თემატური სურათი ან სიუჟეტურად დაკავშირებული სურათები და მოსწავლემ 5—6 წინადადებით აღწეროს მოცემული სურათები.

მე-8 კლასი. პირველ საკითხზე პასუხის გაცემისას მოსწავლემ უნდა გამოამყდავნოს უცნობი ტექსტის სწორი კითხვისა და მისი შინაარსის გაგების უნარი, გადმოსცეს მისი მოკლე შინაარსი პროგრამით გათვალისწინებული ლექსიკური მინიმუმის ფარგლებში.

მეორე საკითხზე პასუხის დროს მოსწავლემ უნდა შეძლოს მოცემული თემის ირგვლივ ინფორმაციის გაკეთება წინასწარი მომზადების გარეშე. საუბრისას მან უნდა გამოამყდავნოს ლექსიკური მარაგის ცოდნა განვლილი მასალის ფარგლებში და თავისი პირადი დამოკიდებულება ან შეხედულება მოცემული თემისადმი.

V კ ლ ა ს ი

ინგლისური ენა

1. წაიკითხეთ შესწავლილი ტექსტი. უპასუხეთ კითხვებს.
2. ისაუბრეთ მოცემული სიტუაციის მიხედვით (3—4 რეპლიკა).
3. შეადგინეთ წინადადება Present Indefinite Tense-ის გამოყენებით (კითხვითი ფორმა). განმარტეთ კითხვითი წინადადების შედგენის პრინციპი.

ზრანგული ენა

1. წაიკითხეთ შესწავლილი ტექსტი. უპასუხეთ კითხვებს.
2. ისაუბრეთ მოცემული სიტუაციის მიხედვით (3—4 რეპლიკა).

3. მოძებნეთ ტექსტში Present-ში მოცემული პირველი ჯგუფის ზმნები. გამოიყენეთ წინადადებაში ზმნა „acheter“ და აუღლეთ Present-ში

გერმანული ენა

1. წაიკითხეთ შესწავლილი ტექსტი. უბასუხეთ კითხვებს.
2. შეადგინეთ მოთხრობა სურათის მიხედვით (3—4 წინადადება).
3. შეადგინეთ წინადადებები ზმნებით: lernen, turnen, arbeiten, antworten, rechnen-ის გამოყენებით

VI კლასი

ინგლისური ენა

1. წაიკითხეთ შესწავლილი ტექსტი და გადმოეცით მისი მოკლე შინაარსი.
2. ისაუბრეთ მოცემული სიტუაციის მიხედვით (4—5 რეპლიკა).
3. შეადგინეთ წინადადება Past Indefinite Tense -ის გამოყენებით. (კითხვითი ფორმა) და განმარტეთ დამხმარე ზმნის ადგილი წინადადებაში.

ფრანგული ენა

1. წაიკითხეთ შესწავლილი ტექსტი და გადმოეცით მისი მოკლე შინაარსი.
2. ისაუბრეთ მოცემული სიტუაციის მიხედვით (4—5 რეპლიკა).
3. დაასახელეთ კუთვნილებითი ზედსართავი სახელების ფორმები. განმარტეთ მათი გამოყენება არსებით სახელთან.

გერმანული ენა

1. წაიკითხეთ შესწავლილი ტექსტი. გადმოეცით მისი მოკლე შინაარსი.
2. დასვით კითხვები სურათის მიხედვით (4—5 კითხვა).
3. შეადგინეთ წინადადება Imperativ-ის გამოყენებით.

VII კლასი

ინგლისური ენა

1. გადმოეცით შესწავლილი ტექსტის მოკლე შინაარსი.
2. ისაუბრეთ მოცემული სიტუაციის მიხედვით (5-6 წინადადება).
3. შეადგინეთ წინადადება, Present Perfect Tense-ის გამოყენებით. (მტკიცებითი ფორმა) განმარტეთ როგორ მოქმედებას გამოხატავს იგი.

ფრანგული ენა

1. გადმოეცით შესწავლილი ტექსტის მოკლე შინაარსი.
2. შეადგინეთ მოთხრობა სურათის მიხედვით (5-6 წინადადება)
3. ზმნის რომელი ფორმა გამოიყენება ზმნის **devoir**-ის შემდეგ?
შეადგინეთ წინადადება ზმნა **devoir**-ის გამოყენებით. აუღლეთ იგი ყველა შესწავლილ დროში.

გერმანული ენა

1. გადმოეცით შესწავლილი ტექსტის მოკლე შინაარსი.
2. შეადგინეთ მოთხრობა სიუჟეტურად დაკავშირებული სურათების მიხედვით (5-6 წინადადება).
3. მოიყვანეთ მაგალითები წინადადებებში სუსტი ბრუნების ზედსართავი სახელების გამოყენებით.

IX კლასი

ინგლისური ენა

1. წაიკითხეთ უცნობი ტექსტი და გადმოეცით მისი მოკლე შინაარსი.
2. გვიამბეთ რომელი პროფესია მოგწონთ და რით გიტაცებთ ის. (8-10 წინადადება).
3. მოიყვანეთ პირდაპირი თქმის მაგალითი და გადაიყვანეთ ის არაპირდაპირ თქმაში.

ფრანგული ენა

1. წაიკითხეთ უცნობი ტექსტი და თქვით რა მოგეწონათ ამ ტექსტში.
2. გააკეთეთ მოკლე ინფორმაცია მოცემული სიტუაციის მიხედვით (10-12 წინადადება).
3. გაარჩიეთ მოცემული წინადადება სინტაქსურად და მორფოლოგიურად.

გერმანული ენა

1. წაიკითხეთ უცნობი ტექსტი და თქვით რა მოგეწონათ ამ ტექსტში.
2. გააკეთეთ მოკლე ინფორმაცია მოცემული სიტუაციის მიხედვით (10-12 წინადადება).
3. შეადგინეთ წინადადება ვნებითი გვარის გამოყენებით და თარგმნეთ იგი მშობლიურ ენაზე.

ბ ე ო გ რ ა ფ ი ა

V კლასის საგამოცდო ბილეთები და დავალებები ფიზიკურ-გეოგრაფიაში მოსწავლისაგან უნდა მოითხოვდეს ზოგადფიზიკურ-გეოგრაფიული საკითხების ცოდნას, აგრეთვე სასწავლო პროგრამით გათვალისწინებული პრაქტიკული სამუშაოების შესრულების უნარს.

VI კლასის ბილეთებზე და დავალებებზე მოსწავლეთა პასუხებმა უნდა გვიჩვენოს მასალის საფუძვლიანი ცოდნა და რუკის გამოყენების უნარი, გეოგრაფიული ობიექტებისა და მხარეების ბუნების დახასიათება რუკის მიხედვით; ბუნების კომპონენტების ურთიერთკავშირი და ურთიერთშემოქმედება, გეოგრაფიულ კანონზომიერებათა ახსნა.

VII კლასში მთავრდება ფიზიკური გეოგრაფიის შესწავლა, ამიტომ საგამოცდო ბილეთებში შეტანილი უნდა იქნეს საკითხები, რომელიც მოსწავლისაგან მოითხოვენ ბუნების მოვლენათა მიზეზშედეგობრივი კავშირის დადგენას, მეცნიერული ტერმინოლოგიის ფლობას, სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ ბუნების განვითარების კანონზომიერებათა და ბუნებრივ-ტერიტორიული კომპლექსების თავისებურებათა ახსნას, ზოგადგეოგრაფიული და ტოპოგრაფიული რუკების ცოდნა-გამოყენებას.

VII კლასის საგამოცდო ბილეთებში პირველი საკითხი უნდა იყოს ზოგადი ნაწილიდან, მეორე — რეგიონული ნაწილიდან, ხოლო მესამე — საქართველოს ფიზიკური გეოგრაფიიდან.

საზღვარგარეთის ქვეყნების ეკონომიკური გეოგრაფია (IX კლასი) ამ საგნის კურსის დამამთავრებელი ნაწილია. საგამოცდო ბილეთებში შეტანილმა კითხვებმა უნდა გამოავლინოს მოსწავლეთა კომპლექსური და სივრცობრივი მიდგომა საწარმოო ძალთა განვითარებისა და განლაგების ანალიზისადმი, ზოგადი ცნებების ცოდნა, სხვადასხვა სოციალური წყობილების ქვეყნების განვითარების კანონზომიერებანი, ტერიტორიულ-სტრუქტურული ძვრების მიზეზები, ფაქტებისა და მოვლენების ანალიზისადმი კომპლექსური მიდგომა, ქვეყნებს შორის საერთო ნიშნების დადგენა, სკკპ XXV ყრილობის მასალების გამოყენება და სხვ.

საგამოცდო ბილეთებში I საკითხად შევა მასალა ზოგადი ნაწილიდან, II საკითხად — დანაყოფიდან — სოციალისტური ქვეყანა, III საკითხად — კაპიტალისტური ან განვითარებადი ქვეყანა.

ყველა კლასის ბილეთებში გათვალისწინებული უნდა იქნეს საკითხები, რომლებიც მოსწავლისაგან მოითხოვენ ბუნების დაცვაზე სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის დებულებისა და გარემოს დაცვის კანონების ცოდნას.

V კლასი

1. ახსენით მასშტაბის მნიშვნელობა და განსაზღვრეთ მანძილი ორ პუნქტს შორის გლობუსსა და რუკაზე (მასწავლებლის მითითებით).
2. რუკისა და ტიპური გეგმის მიხედვით შეადგინეთ რომელიმე დაბლობის (მასწავლებლის მითითებით) დახასიათება.
3. შეადარეთ ერთმანეთს ორი ბუნებრივი კომპლექსი (მასწავლებლის მითითებით) და ახსენით მათი თავისებურებანი.
1. სსრ კავშირის რუკის მიხედვით განსაზღვრეთ რომელიმე ობიექტის კოორდინატები (მასწავლებლის მითითებით) და მისი აბსოლუტური სიმაღლე.
2. ახსენით ოკეანეში წყლის მოძრაობის მიზეზები
3. განსაზღვრეთ, როგორ და რატომ იცვლება საშუალო წლიური ტემპერატურა დედამიწის ზედაპირზე.
1. წარმოსახვით იმოგზაურეთ რუკაზე (მასწავლებლის მითითებით). სიმაღლის სკალის გამოყენებით აღწერეთ რელიეფი სვლის მიმართულლებით.
2. ახსენით მდინარის ხასიათისა და დინების დამოკიდებულება რელიეფზე.
3. მოიყვანეთ მაგალითები გეოგრაფიულ გარსში დედამიწის სხვადასხვა გარსების ურთიერთმოქმედებაზე.

VI კლასი

1. რით არის გამოწვეული დამახინჯებანი ნახევარსფეროების რუკაზე?
2. ახსენით პასატების წარმოქმნის მიზეზები. როგორია მათი გავლენა აფრიკის ჰავაზე? რუკების გამოყენებით მოგვეცით რომელიმე კლიმატური სარტყელის (მასწავლებლის მითითებით) დახასიათება.
3. შეადარეთ მცირე აზიისა და ირანის მთიანეთები. ახსენით მათი თავისებურებანი.
1. ახსენით ატმოსფეროს ცირკულაციის როლი ჰავის ჩამოყალიბებაში.
2. შეადარეთ ჩრდილოეთ ამერიკისა და სამხრეთ ამერიკის რელიეფი და სასარგებლო წიაღისეულის განლაგება. აღნიშნეთ მათი საერთო ნიშნები.
3. მოგვეცით ევრაზიის ერთ-ერთი სახელმწიფოს (მასწავლებლის მითითებით) გეოგრაფიული დახასიათება რუკების გამოყენებით.
1. რაში მდგომარეობს ადამიანის დადებითი და უარყოფითი გავლენა ბუნების კომპლექსზე? ახსენით ბუნების დაცვის აუცილებლობა.
2. ევრაზიის მაგალითზე გვიჩვენეთ მდინარეების განლაგებისა და რეჟიმის დამოკიდებულება ჰავაზე.

3. რა თავისებურებანი ახასიათებს სამხრეთ-დასავლეთ და წინააღმდეგობის ბუნებას? შეადარეთ არაბეთის ნახევარკუნძულის უდაბნოები საქარას.

VII კლასი

1. ტოპოგრაფიული რუკის მიხედვით გაიანგარიშეთ რომელიმე მთის (მასწავლებლის მითითებით) გეოგრაფიული კოორდინატები და განსაზღვრეთ მისი მანძილი ეკვატორიდან.
2. შეადარეთ დასავლეთ ციმბირისა და აღმოსავლეთ ციმბირის ბუნებრივი პირობები და რესურსები. ახსენით მათი თავისებურებანი.
3. განსაზღვრეთ შავი ზღვის როლი საქართველოს ბუნებრივი კომპლექსების ჩამოყალიბებაში.

1. რა არის ბუნებრივი კომპონენტები და ბუნებრივ-ტერიტორიული კომპლექსი? მოიყვანეთ მაგალითები ბუნებრივი კომპონენტების ურთიერთკავშირისა და ურთიერთზემოქმედების შესახებ.
2. რუკების მიხედვით მოგვეცით აღმოსავლეთ ევროპის ვაკის გეოგრაფიული მდებარეობისა და რელიეფის დაახასიათება. ახსენით მისი ცალკეული ნაწილების რელიეფის სხვადასხვაობა.
3. საქართველოს მაგალითზე დაამტკიცეთ რელიეფისა და ჰავის გავლენა მდინარეთა დინების ხასიათისა და აუზების ჩამოყალიბებაზე.

1. როგორია ატმოსფეროს ცირკულაციის როლი ჰავის ჩამოყალიბებაში? დაახასიათეთ სსრ კავშირის ტერიტორიაზე გაბატონებული ჰაერის მასები. როგორია მათი გავლენა ჰაეაზე.
2. ახსენით შორეული აღმოსავლეთის ბუნებრივი კომპლექსების თავისებურებანი.
3. რამ განაპირობა ნიადაგების მრავალფეროვნება საქართველოს ტერიტორიაზე? დაახასიათეთ თქვენი რაიონის ნიადაგები.

IX კლასი

1. რამ განაპირობა ცვლილებები მსოფლიო პოლიტიკურ რუკაზე? მოგვეცით ქვეყნების დაჯგუფებები დაახასიათეთ სოციალისტური ქვეყნები.
2. პოლონეთის მაგალითზე გვიჩვენეთ სოციალურ-ეკონომიკური წყობის როლი მეურნეობის განვითარებაში. ახსენით მისი მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის სპეციალიზაცია და განლაგება.

3. როგორ იცვლებოდა დიდი ბრიტანეთის ეკონომიკურ-გეოგრაფიული მდებარეობის მნიშვნელობა სხვადასხვა ისტორიულ პერიოდში? დაახასიათეთ დიდი ბრიტანეთის როლი კაპიტალისტურ სამყაროში.

1. დაახასიათეთ მსოფლიო მეურნეობის განვითარების ძირითადი ეტაპები. რამ განაპირობა მეურნეობის ორი მსოფლიო სისტემის წარმოშობა?
2. რაში მდგომარეობს ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის მონაწილეობა სოციალისტურ ეკონომიკურ ინტეგრაციაში? რა საერთო და განმასხვავებელი ნიშნები ახასიათებს ჩეხოსლოვაკიისა და ფრ-ის მრეწველობის სტრუქტურას? ახსენით მიზეზები.
3. შეადარეთ ლათინური ამერიკისა და აფრიკის პოლიტიკური რუკა. მოიყვანეთ ამ ქვეყნებში ანტიიმპერიალისტური ბრძოლის მაგალითები. შეადარეთ ლათინური ამერიკისა და აშშ მოსახლეობის ჩამოყალიბების პროცესები.

1. რაში მდგომარეობს მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ძირითადი მიმართულებანი? როგორია მისი გავლენა მეურნეობის ზრდის ტემპსა და დარგობრივ სტრუქტურაზე?
2. შეადარეთ უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკისა და ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის ეკონომიკურ-გეოგრაფიული მდებარეობა. ახსენით უნგრეთის მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის სპეციალიზაცია და განლაგება.
3. რუკების მიხედვით განსაზღვრეთ აზიის სამხრეთი და სამხრეთ-აღმოსავლეთი ქვეყნების ეკონომიკის თავისებურებანი. რა ცვლილებები მოხდა ამ რაიონში მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ?

მ ა თ ე მ ა ტ ი კ ა

ყველა გადასაყვანი კლასის საგამოცდო ბილეთების პირველი და მეორე საკითხი უნდა იყოს თეორიული ხასიათისა, მესამე — ამოცანა ან პრაქტიკული სამუშაო, სადაც გამოჩნდება მოსწავლის თეორიული ცოდნა და ამ ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი.

რადგან IV, V კლასებში გეომეტრია, როგორც ცალკე საგანი, არ ისწავლება, მასწავლებელმა ამ კლასების მათემატიკის საგამოცდო ბილეთებში სათანადო ადგილი უნდა დაუთმოს გეომეტრიის პროგრამით გათვალისწინებულ საკითხებს.

IV კლასი

- რიცხვითი გამოსახულებები. ცვლადიანი გამოსახულებანი.
 - შეიძლება თუ არა შეიქმნას მოსწავლეთა 40 ბრიგადა ისე, რომ ბრიგადაში იყოს მოსწავლეთა განსხვავებული რაოდენობა და არცერთ ბრიგადაში არ იყოს 39 მოსწავლენზე მეტი? პასუხი დაასაბუთეთ.
 - მაგალითი გამოყოფისა და ჯერადის მოძებნაზე.
- უტოლობა. უტოლობის ამონახსნები.
 - აიღეთ ქალაქისაგან გაკეთებული სამკუთხედის მოდელი, ისე, რომ ყველა კუთხე მახვილი იყოს; შეასრულეთ სამი გადაკეცვა ისე, რომ სამკუთხედის წვეროებს ერთ წერტილში მოუყაროთ თავი და მიიღოთ მართკუთხედის მოდელი. ამ გზით მართკუთხედის რამდენი მოდელი შეიძლება მიიღოთ? პასუხი დაასაბუთეთ.
 - ამოცანა სამკუთხედის აგებაზე.
- შეკრება. შეკრების კანონები.
 - თუ მაიას წლოვანებას გავადიდებთ 11-ით და შემდეგ შევამცირობთ 9-ჯერ მივიღებთ 3-ს. რამდენი წლისაა მაია? შეადგინეთ ანალოგიური ამოცანა; რა წესით ისარგებლეთ?
 - ამოცანა წრიული დიაგრამების შედგენაზე.
- გამრავლება. გამრავლების ჯუფთებადობის კანონი.
 - მრიცხველმა აჩვენა, რომ ავტომობილმა გაიარა 14941 კმ. 2 საათის შემდეგ მრიცხველმა კვლავ უჩვენა რიცხვი, რომელიც თავიდან და ბოლოდან ერთნაირად იკითხება. რა სიჩქარით მიდიოდა ავტომობილი? პასუხი დაასაბუთეთ.
 - მაგალითი ორმაგი უტოლობის ამოხსნაზე.

V კლასი

- მარტივი და შედგენილი რიცხვები. მარტივ მამრავლებად დაშლა. კუთხის გაყოფა ორ კონგრუენტულ კუთხედ.
- მოცემულია ორი მონაკვეთი AB და CD , ააგეთ ისეთი მესამე მონაკვეთი MN რომ ამ სამი მონაკვეთისაგან შეიძლებოდეს სამკუთხედის აგება. რა საზღვრებში იცვლება MN მონაკვეთის სიგრძე? პასუხი დაასაბუთეთ.
- მაგალითი წილადების შეკვეცაზე.

- $ax + b = cx + d$ სახის განტოლების ამოხსნა. წილადის დაყვანა ახალ მნიშვნელამდე.
- ორი სიმრავლის გაერთიანება როდის არის:
 - ერთ-ერთი მათგანი?
 - ცარიელი სიმრავლე?
 პასუხი დაასაბუთეთ მაგალითზე ჩვენებით.
- მაგალითი გამოსახულების რიცხვითი მნიშვნელობის გამოანგარიშებაზე.
- ჩვეულებრივი წილადის ათობითი მიახლოებანი. რიცხვის სტანდარტული სახე.
- შეიძლება თუ არა ორისაგან განსხვავებული ორი მარტივი რიცხვის ჯამი იყოს მარტივი რიცხვი? პასუხი დაასაბუთეთ.
- მაგალითი ათწილადებისა და წილადების შემცველ გამოსახულების მნიშვნელობის გამოანგარიშებაზე.

- წილადის ძირითადი თვისება. წილადების შედარება. ორი წერტილის სიმეტრიის ღერძის აგება.
- ორ განსხვავებულ წრფეს თითო საერთო წერტილი აქვს წრეწირთან. რა დამოკიდებულებაში შეიძლება იყოს ეს წრფეები ერთმანეთთან? პასუხი დაასაბუთეთ ნახაზზე.
- მაგალითი მსგავს შესაკრებთა შეერთებაზე.

VI კლასი

- რიცხვითი და ცვლადების შემცველი გამოსახულებები.
- რა ციფრებით შეიძლება შეიცვალოს ვარსკვლავები $13*045*$ რიცხვში, რომ იგი გაიყოს 36-ზე უნაშთოდ? პასუხი დაასაბუთეთ გაყოფის გარეშე.
- მაგალითი გამოსახულების გამარტივებაზე.

1. მრავალწევრი. მრავალწევრის სტანდარტული სახე.
2. რა განსხვავებაა $a\bar{d}$ -სა და $\bar{a}d$ -ს შორის? პირველი მეორეზე მეტია, ნაკლებია თუ ტოლი? პასუხი დაასაბუთეთ.
3. მაგალითი განტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე ჩასმის ხერხით.
 1. ერთცვლადიანი უტოლობა. რიცხვითი შუალედები.
 2. ჰემარიტია თუ არა გამოთქმა: სამი ან ოთხი მომდევნო ნატურალური რიცხვის ჯამი არის შედგენილი? პასუხი დაასაბუთეთ ზოგადად.
 3. ამოცანა განტოლებათა სისტემის შედგენაზე.

გ ე ო მ ე ტ რ ი ა

1. სიდიდეები და რიცხვები. მანძილის ძირითადი თვისებები.
2. A და B წერტილები x წრფის ერთ მხარეზე მდებარეობს და Cx ააგეთ C წერტილი, ისე რომ $(AC)+(BC)$ იყოს უმცირესი. პასუხი დაასაბუთეთ.
3. ამოცანა ტოლფერდა სამკუთხედის თვისებებზე.
 1. თეორემა შუაპერპენდიკულარის შესახებ. კუთხის ბისექტრისის თვისება.
 2. რამდენი მახვილი და რამდენი ბლაგვი კუთხე შეიძლება ჰქონდეს ოთხკუთხედს? პასუხი დაასაბუთეთ.
 3. ამოცანა ცენტრალურ სიმეტრიაზე.
 1. მონაკვეთი. ტეხილი.
 2. სიბრტყეზე მოცემულია სამი წერტილი. როგორ დავასაბუთოთ, ეს წერტილები მდებარეობენ თუ არა ერთ წრფეზე?
 3. ამოცანა ღერძულ სიმეტრიაზე.

VII კ ლ ა ს ი

ა ლ გ ე ბ რ ა

1. ცნებები „ნაკლები“ და „მეტი“. ლოგიკური გამომდინარეობის ცნება. ტოლფასი წინადადებები.
2. როგორ წაიკითხება ჩანაწერი: (a რიცხვი იყოფა 6-ზე) \implies (a რიცხვი იყოფა 2-ზე), აუცილებელი პირობისა და საკმარისი პირობის ცნებების გამოყენებით.
3. მაგალითი უტოლობათა სისტემის მთელი ამონახსნების პოვნაზე.

1. კვადრატული სამწევრის დაშლა მამრავლებად.
2. როგორ ვიპოვოთ რიცხვით წრფეზე წერტილი, რომელიც შეესაბამება რიცხვის $\sqrt{18}$ -ს?
3. მაგალითი წილადის რიცხვითი მნიშვნელობის გამოანგარიშებაზე.

1. ნამდვილ რიცხვთა სიმრავლე. არითმეტიკული კვადრატული ფესვი $x^2 = a$ განტოლების ამოხსნა.
2. სამნიშნა რიცხვის ციფრთა ჯამია 7. დაამტკიცეთ, რომ თუ ათეულებისა და ერთეულების ციფრები ერთნაირია, მაშინ ეს რიცხვი იყოფა 7-ზე. რა წესებს ემყარებოდით დამტკიცების დროს?
3. მაგალითი გამოსახულების გამარტივებაზე.

გ ე ო მ ე ტ რ ი ა

1. პითაგორას თეორემა.
2. ჩამოაყალიბეთ რომელიმე თეორემის შებრუნებული თეორემა. ჭეშმარიტია თუ არა იგი? პასუხი დაასაბუთეთ.
3. ამოცანა მართკუთხედის ფართობის გამოანგარიშებაზე.

1. ჰომოთეტიის განსაზღვრა. ჰომოთეტიის ძირითადი თვისებები.
2. რამდენი სხვადასხვა გადაადგილება (იგივეურის ჩათვლით) ასახავს მართკუთხედს თავის თავზე? უჩვენეთ ნახაზზე.
3. ამოცანა მიუდგომელ წერტილამდე მანძილის გამოანგარიშებაზე.

1. ვექტორის ჭამრავლება რიცხვზე. პროპორციული მონაკვეთები.
2. შეადარეთ ჰომოთეტია და ცენტრული სიმეტრია. რა აქვთ მათ საერთო და განსხვავებული? პასუხი დაასაბუთეთ.
3. ამოცანა რომბის დიაგონალების ამოთვლაზე.

I X კ ლ ა ს ი

ა ლ გ ე ბ რ ა და ა ნ ა ლ ი ზ ი ს

ს ა წ ყ ი ს ე ბ ი

1. ფუნქციის ზრდადობა და კლებადობა.
2. მიმდევრობის ზღვარის გამმარტების ფორმულირებისას, მოსწავლემ „ნებისმიერი $\epsilon > 0$ “ ნაცვლად თქვა „ნებისმიერი ϵ “, არსებობენ თუ არა მიმდევრობები, რომელთაც აქვთ ზღვრები ასეთი განმარტებით? პასუხი დაასაბუთეთ.
3. მაგალითი თემაზე: განაყოფის წარმოებულო.

1. ლუწი და კენტი ტრიგონომეტრიული ფუნქციები. ტრიგონომეტრიულ ფუნქციათა პერიოდულობა.
2. ბინომის გამლისას შვიდი დადებითი შესაკრებია, დანარჩენი — უარყოფითი. როგორია ბინომურ კოეფიციენტთა ჯამი? პასუხი დაასაბუთეთ.
3. მაგალითი თემაზე: კვადრატული ფუნქციის გამოკვლევა.
 1. თეორემა ზღვრის ერთადერთობის შესახებ. თეორემები ზღვართა შესახებ.
 2. სწორია თუ არა, რომ ორი მონოტონური ფუნქციის კომპოზიცია მონოტონურია? პასუხი დაასაბუთეთ.
 3. მაგალითი თემაზე: ერთსახელა ტრიგონომეტრიული ფუნქციების ჯამისა და სხვაობის ფორმულები.

გ ე ო მ ე ტ რ ი ა

1. აცდენილი წრფეები. აცდენილ წრფეთა ნიშანი.
2. სად მდებარეობს ABC სამკუთხედზე შემოხაზული წრეწირის ცენტრი, თუ $\overrightarrow{AB} \cdot \overrightarrow{BC} < 0$? პასუხი დაასაბუთეთ.
3. ამოცანა თემაზე: მანძილი წერტილიდან სიბრტყემდე.
 1. თეორემა სამი პერპენდიკულარის შესახებ. სივრცეში მოცემული წრფის პარალელური წრფის გავლება.
 2. რამდენი სიმეტრიის ღერძი აქვს კუბს? პასუხი დაასაბუთეთ.
 3. ამოცანა თემაზე: კუთხე დახრილსა და სიბრტყეს შორის.
1. ფიგურის პარალელური გეგმილი. პარალელური გეგმილის თვისებები.
2. როგორი უნდა იყოს n და m კოეფიციენტებს შორის დამოკიდებულება, რომ ადგილი ჰქონდეს თანაფარდობას: $na + mb = 0$
3. ამოცანა თემაზე: სივრცის ღერძული სიმეტრია.

ფიზიკაში მასწავლებელმა უნდა შეადგინოს თანაბარი მოცულობისა და სიღრმის ბილეთები. თითოეული მათგანი უნდა შედგებოდეს სამი საკითხისაგან; I — თეორიული, რომელსაც უნდა ახლდეს თვისობრივი კითხვა-ამოცანა; II — ექსპერიმენტული ამოცანა, რომლის შინაარსი ძირითადად უნდა გამომდინარეობდეს პროგრამით გათვალისწინებული ლაბორატორიული სამუშაოებიდან ან ექსპერიმენტული დავალებებიდან და III — გამოთვლითი (გაანგარიშების) ამოცანა. თითოეული საკითხი VI—VII და IX კლასებში უნდა შეირჩეს პროგრამული მასალის დარგებისა და სირთულის გათვალისწინებით.

პირველ საკითხზე მოსწავლეს ევალება თეორიული მასალის ცოდნა, ამასთან, თვისობრივ კითხვა-ამოცანაზე პასუხისას უნდა გაირკვეს, რამდენად ესმის ფიზიკური მოვლენის ან კანონზომიერების არსი, როგორ აქვს განვითარებული ლოგიკური აზროვნება, მიხვედრილობა, შემოქმედებითი ფანტაზია, ანერჯებს თუ არა იგი ცოდნის გამოყენებას ბუნების მოვლენების ახსნის, მარტივი საყოფაცხოვრებო და ტექნიკური საკითხების გადაწყვეტისას.

მეორე საკითხზე მოსწავლემ უნდა გამოამჟღავნოს ექსპერიმენტის ჩატარების ტექნიკა, საზომი ხელსაწყოებისა და გაზომვის ცდომილების შეფასების უნარი.

მესამე საკითხის ამოხსნას, თვისობრივთან ერთად, უნდა ახლდეს რაოდენობრივი ანალიზი საძიებელი სიდიდის გამოთვლასთან დაკავშირებით.

VI კლასი

1. ძალა. ძალის ერთეულები. ძალა ვექტორული სიდიდეა. ძალების შეკრება. ძალების ტოლქმედი.
დინამომეტრის ზამბარის ბოლოებს ურთიერთსაწინააღმდეგო მიმართულებით ეწევიან ოთხ-ოთხი ნიუტონის ძალით. რას გვიჩვენებს დინამომეტრი?
2. დაამზადეთ მარილხსნარი და განსაზღვრეთ მისი სიმკვრივე სულ ცოტა 2 მეთოდით მაინც.
საჭირო ხელსაწყოები მოითხოვე თვითონ.
შენი აზრით, რომელი მეთოდია უფრო ზუსტი და რატომ?
3. განყოფილებიდან — „ამოცანები გამეორებისათვის“ № 175-ის მსგავსი.
1. ხახუნის ძალა. რაზეა დამოკიდებული ხახუნის ძალა.
მოიყვანეთ სასარგებლო და საზიანო ხახუნის მაგალითები.
2. მოცემულია: დახრილი ღარი, ძელაკები, ბურთულა ან ცილინდრული ფორმის სხეული, წამმზომი, მასშტაბიანი საზაზავი, შტატი-

ვი საკუთხარებით.
 ცდით დაამტკიცე, რომ რაც მეტია სხეულის მოძრაობის მით უფრო მეტია მისი კინეტიკური ენერჯია.
 რა გავლენას ახდენს დამტკიცების სისწორეზე შენს მიერ ჩატარებული გაზომვებისას დაშვებული ცდომილებები?
 3. განყოფილებიდან — „ამოცანები გამოცემებისათვის“ №148-ის მსგავსი.

1. სითხისა და გაზის მოქმედება მათში ჩაძირულ სხეულზე.
 არქიმედის ძალა.
 არის ერთადერთი შემთხვევა, როცა სითხეში ჩაძირულ სხეულზე არქიმედის ძალა არ მოქმედებს. აჩვენე ამ შემთხვევის არსებობის აუცილებელი პირობა და ახსენი იგი.
2. განსაზღვრე საკლასო ოთახის ჰაერის წონა.
 მოითხოვე საჭირო ხელსაწყოები.
 ახსენი, რატომ არ არის შენს მიერ მიღებული შედეგი აბსოლუტურად ზუსტი?
 გამოიანგარიშე მხოლოდ საკლასო ოთახში მოთავსებული ჰაერის წნევა ოთახის იატაკზე, შეადარე იგი იატაკზე ატმოსფერულ წნევას და ახსენი შედარების შედეგი.
3. სავარჯიშო 37/3-ის მსგავსი.

VII კლასი

1. აორთქლება და კონდენსაცია. აორთქლაქცევისა და კონდენსაციის კუთრი სიბო.
 აორთქლისა და სითხის მოლეკულების კინეტიკური ენერჯია ერთსადაიმევე ტემპერატურაზე ერთნაირია. მაშინ, რატომ არის, რომ აორთქლის შინაგანი ენერჯია მეტია ამევე ტემპერატურაზე სითხის შინაგან ენერჯიაზე?
2. განსაზღვრეთ ცდით მადულარაში გავლილი დენის მიერ შესრულებული მუშაობის რა ნაწილი მოხმარდა წყლის გაცხელებას?
3. ამოცანა № 46.
1. გამტარების წინალობა. წინალობის ერთეულები. გამტარის წინალობის გასაანგარიშებელი ფორმულა.
 ელექტრომადულარა მოთავსებულია წყალში და ჩართულია წრედში.
 რა მოუვა წრედში დენს თუ მადულარას ამოვიღებთ წყლიდან.
2. ექსპერიმენტულად გამოიკვლიეთ, არის თუ არა დამოკიდებული მავთულში სითბოს გატარების სიჩქარე მავთულის სისქეზე?
3. ამოცანა № 22.

1. ელექტროდენის მუშაობა, ელექტროდენის სიმძლავრე, როგორ შეიცვლება დენის სიმძლავრე მავთულზე, თუ მას მოუერთებთ ასეთსავე მავთულს (წრედში სხვა წინაღობა არაა) დასაბუთეთ.
2. ექსპერიმენტულად დაამტკიცეთ, რომ წვრილი მავთული გათბობისას იცვლის სიგრძეს.
3. ამოცანა № 19.

I X კ ლ ა ს ი

1. იდეალური გაზის მდგომარეობის განტოლება. შპრლის კანონი. დაამტკიცეთ, რომ გაზის უნივერსალური მუდმივა რიცხობრივად ტოლია მუშაობისა, რომელიც საჭიროა ერთი მოლი გაზის ერთ გრადუსზე გასათბობად მუდმივი მოცულობის დროს.
2. გადააკეთეთ ამპერმეტრი ვოლტმეტრად. მოითხოვეთ საჭირო ხელსაწყოები და დააგრადუირეთ იგი.
3. სავარჯიშო № 10 (5).

1. გაზთა მოლეკულურ-კინეტიკური თეორიის ძირითადი განტოლება. ტემპერატურა — მოლეკულათა ქაოსური მოძრაობის საშუალო კინეტიკური ენერჯიის ზომა. თუ ჭურჭელი გაზით მოძრაობს რომელიმე კოორდინატთა სისტემაში, მაშინ გაზის მოლეკულის საშუალო სიჩქარე ამ სისტემის მიმართ შეტია ამავე სისტემაში უძრავ ჭურჭელში მოთავსებული გაზის მოლეკულის საშუალო სიჩქარეზე. ამის გამო ექნება თუ არა ადგილი მოძრავ ჭურჭელში გაზის ტემპერატურის გაზრდას?
2. მოცემული გვაქვს 2 წინაღობა, რომელთა სიდიდეები ცნობილია, ამპერმეტრი და დენის წყარო. გავიგოთ დენის წყაროს ემპ და შიგა წინაღობა.
3. სავარჯიშო № 9 (7).

1. ელექტრული ველი. ელექტრული ველის დაძაულობა ძალწირები. დადებითად დამუხტული მინის ლერო იზიდავს ძაფზე დაკიდებულ ლითონის ღრუ მსუბუქ ბირთვს, ჭეშმარიტია თუ არა მტკიცება, რომ ეს სფერო დამუხტულია უარყოფითად?
2. კაპილარული მილის საშუალებით განსაზღვრეთ წყლის ზედაპირული დაჭიმულობის კოეფიციენტი.
3. სავარჯიშო № 2 (11).

თითოეულ საგამოცდო ბილეთში სამ-სამი საკითხი შევა:

1. თეორიული ხასიათის, 2. აღწერილობითი ხასიათის, 3. განგებულ რიშებითი, ექსპერიმენტული ამოცანა ან კითხვა-ამოცანა (VII კლასი) შესამე საკითხისათვის ამოცანებს ან კითხვა-ამოცანებს მასწავლებელი ადგენს იმდენ ვარიანტად, რამდენი პარალელური კლასიც არის სკოლაში.

IX კლასის ბილეთებში შევა მხოლოდ ის საკითხები, რომლებიც ამ კლასის პროგრამითაა გათვალისწინებული.

VII კლასი

1. დაასახელეთ და დაახასიათეთ ნივთიერებები, რომლებიც ყველაზე ხშირად გვხვდება ყოფაცხოვრებაში; გვიამბეთ მათი მნიშვნელობის შესახებ;
2. ჩამოწერეთ მქავა ოქსიდების ფორმულები; დაახასიათეთ მათი საერთო ქიმიური თვისებები. დაწერეთ შესაბამისი რეაქციების განტოლებები.
3. გაანგარიშებითი ამოცანა. გაიანგარიშეთ ნატრიუმის ჰიდროქსიდის რაოდენობა, რომელსაც შეიცავს მისი 80 გ. 4%-იანი ხსნარი.

1. ჩამოაყალიბეთ ატომურ-მოლეკულური მოძღვრების ძირითადი დებულებები. აღნიშნეთ მ. ვ. ლომონოსოვისა და სხვა მეცნიერთა როლი ამ მოძღვრების შექმნის საქმეში.
2. ნივთიერების წყალხსნარი ლაკმუსის ხსნარს აწითლებს; დაახასიათეთ ამ ნივთიერების ქიმიური თვისებები. დაწერეთ განტოლებები.
3. ექსპერიმენტული ამოცანა. დაამტკიცეთ, რომ შაბამანი შეიცავს კრისტალიზაციურ წყალს.

1. ახსენით მარტივ და რთულ ნივთიერებებს შორის განსხვავება — ატომურ-მოლეკულური მოძღვრების თვალსაზრისით. შეიძლება თუ არა ერთი და იგივე ქიმიური ელემენტისაგან წარმოიქმნას რამოდენიმე მარტივი ნივთიერება განსხვავებული თვისებებით? პასუხი დაასაბუთეთ.
2. აღწერეთ წყალბადის მიღება, თვისებები და გამოყენება.

3. კითხვა-ამოცანა. რეაქციათა რომელ ტიპს მიეკუთვნება წყლის წარმოქმნა:
- ა) მარტივი ნივთიერების წვით, ბ) ოქსიდის აღდგენით, გ) ჰიდროქსიდის გახურებით? დაწერეთ განტოლებები.

I X კ ლ ა ს ი

1. რომელ გამხსნელებში (სპირტში, წყალში, ბენზოლში) დისოციაციდებიან ელექტროლიტები იონებად? რა არის დისოციაციის მიზეზი. თქვენი პასუხი დაასაბუთეთ.
 2. დაახასიათეთ ალუმინის თვისებები, რომლებიც განაპირობებენ მის გამოყენებას ტექნიკასა და ყოფაცხოვრებაში.
 3. გაანგარიშებითი ამოცანა. რა მოცულობის ნახშირორჟანგი მიიღება 40 კგ კირქვის გამოწვით, რომელიც 20% კალციუმის კარბონატს შეიცავს?
-
1. წყალში გახსნისას როგორ რეაქციას ამჟღავნებს სპილენძის ნიტრატი და კალიუმის ნიტრატი? პასუხი ახსენით.
 2. შეადგინეთ ქიმიური რეაქციების განტოლებები, რომლებიც ადასტურებენ ალუმინის ოქსიდისა და ჰიდროქსიდის ამფოტერობას.
 3. ექსპერიმენტული ამოცანა. ცდით დაამტკიცეთ, რომ მოცემული მარილი ამონიუმის ჯგუფს შეიცავს.
-
1. ახსენით ელექტროლიზის არსი. დაასახელეთ წყალხსნარებისა და ნაღობების ელექტროლიზის პრაქტიკაში გამოყენების მაგალითები.
 2. აღწერეთ ქიმიური პროცესები, რომლებიც საფუძვლად უდევს თუჯის წარმოებას. ქიმიური პროცესის ინტენსიფიკაციის რა საშუალებებს მიმართავენ ბრძმედის ნაყოფიერების გაზრდისათვის?
 3. ექსპერიმენტული ამოცანა: ცალ-ცალკე სინჯარაში მოცემულია კალიუმის, რკინისა (III) და ალუმინის ქლორიდების ხსნარები. ცდებით გამოიცანით თითოეული მათგანი.

მოსწავლეებმა გამოცდაზე უნდა გამოავლინონ ძირითადი ბიოლოგიური თეორიების, კანონების და კანონზომიერებების დიალექტიკურ-მატერიალისტური გაგება, ერკვეოდნენ მედიცინის, სოფლის მეურნეობისა და მრეწველობის სხვადასხვა დარგებში, მათი გამოყენების არსში, უნარი შესწევდეთ ბიოლოგიის შესწავლის დროს მიღებული ცოდნის მოხმარებისა და ბუნების დაცვის საქმეში.

მეექვსე კლასის ბილეტების შედგენის დროს მასწავლებელმა უნდა გაითვალისწინოს ის გარემოება, რომ ამ კლასში ბიოლოგიის სწავლებისათვის განკუთვნილი დროის ნახევარზე მეტი დათმობილი აქვს ბოტანიკას, დარჩენილი დროის მცირე ნაწილი კი ზოოლოგიას; ამდენად ბილეტებში შესატანი სამი კითხვიდან პირველი-ორი შეტანილი უნდა იყოს ბოტანიკის, ხოლო მესამე კითხვა ზოოლოგიის კურსიდან.

ბილეტებში შესატანი საკითხებიდან (კლასების მიხედვით) პირველ საკითხად შეტანილ უნდა იქნეს ისეთი კითხვა, რომელიც გამოსაცდელი მოსწავლისაგან მოითხოვს საკითხის განზოგადების დიდ ცოდნასა და უნარს; რაც შეეხება მეორე და მესამე საკითხებს, ისინი უნდა შეირჩეს ისე, რომ მოსწავლეებმა ახსნან ესა თუ ის ფაქტი, ანალიზი გაუკეთონ მას, მოახდინონ ფაქტების ურთიერთდაპირისპირება და ყოველივე ეს წარმოადგინონ მიზეზ-შედეგობრივ კავშირში.

ვ კ ლ ა ს ი

1. რატომ არის საჭირო მცენარეთა დაცვა და რა როლი უნდა შეასრულონ მოსწავლეებმა ბუნების დაცვის საქმეში?
 2. რას ეწოდება წყლის კულტურები და რა გამოყენება აქვთ მათ პრაქტიკაში?
 3. რა მნიშვნელობა აქვს მცენარისათვის ნიადაგის გაფხვიერებას?
1. დაასახელეთ ყვავილოვან მცენარეთა ძირითადი ორგანოები. როგორია მათი დანიშნულება?
 2. დაასახელეთ უმთავრესი მინერალური სასუქები. რა არის დამატებითი კვება და რისთვის იყენებს მას?
 3. რა მნიშვნელობა აქვს მცენარის სიცოცხლისათვის ფოთლების მიერ წყლის აორთქლებას?
1. რისგან ვითარდება ნაყოფი და თესლი? რა მნიშვნელობა აქვს ადამიანისათვის?
 2. რა არის კამბიუმი? როგორ ხდება ღეროს ზრდა სისქეში?
 3. თუ მცენარეს აქვს პარალელურძარღვიანი ფოთოლი, როგორი ფესვი და თესლი, რამდენი ლებანი უნდა გააჩნდეს ასეთ მცენარეს?

VI კლასი

1. რაში მდგომარეობს თესლოვან მცენარეთა უპირატესობა სპოროვან ნცენარებთან შედარებით?
2. რა აქვთ საერთო და განმასხვავებელი ბაქტერიებს და ერთუჯრედიან წყალმცენარებს?
3. რა თავისებურებით ხასიათდება ლორის სოლიტერის აგებულება პარაზიტულ ცხოვრებასთან დაკავშირებით?

1. რა ნიშნებით ხასიათდებიან მცენარეები, რომლებიც მიეკუთვნებიან ორლებნიანთა კლასს?
2. რა აქვთ საერთო და განმასხვავებელი ხავსებსა და გვიმრებს?
3. როგორ მრავლდება მალარიის გამომწვევი პარაზიტი? მალარიასთან ბრძოლის რა საშუალებები იცით?

1. რა ნიშნებით ხასიათდებიან მცენარეები, რომლებიც მიეკუთვნებიან ერთლებნიანთა კლასს?
2. რაში გამოიხატება მცენარეთა აგებულების გართულება საცხოვრებლად წყლიდან ხმელეთზე მათ გადასვლასთან დაკავშირებით?
3. რომელი ცხოველები ემსგავსებიან მცენარებს და რა ნიშნებით?

VII კლასი

1. შეადარეთ ერთმანეთს თევზებისა და ქვეწარმავლების სისხლის მიმოქცევის სისტემები — რა განსხვავებაა მათ შორის?
2. რომელ რიგს მიეკუთვნება ფილოქსერა, ჩაის ტილი და მანადგურებელი ფარიანა, — რა ზიანი მოაქვთ მათ სოფლის მეურნეობისათვის?
3. რაში მდგომარეობს მავნებლების წინააღმდეგ ბრძოლის ბიოლოგიური მეთოდი (მაგალითების მოტანით)?

1. შეადარეთ ერთმანეთს ქვეწარმავლებისა და ფრინველების ნერვული სისტემა და გრძნობის ორგანოები, — რა განსხვავებაა მათ შორის?
2. რომელ რიგს მიეკუთვნება თუთის აბრეშუმხვევია და კომბოსტოს თეთრულა, რა ნიშნებია ამ რიგისათვის დამახასიათებელი?
3. შეუძლია თუ არა მდინარის კიბოს წყლის გარეშე ცხოვრება? რატომ?
1. შეადარეთ ერთმანეთს ძუძუმწოვარა ცხოველების საჭმლის მომწელებელი სისტემა (ბოცვერის, ძროხისა და ცხენის მაგალითი), — რა განსხვავებაა მათ შორის?
2. რომელ რიგს მიეკუთვნება მიხაკისფერი ღრაჭიკა, ნაძვის დიდი

ლაფნიქშია და ჭიამაიები? რა ნიშნების მიხედვით აერთიანებენ მათ ამ რიგში?

3. რასთან არის დაკავშირებული ფრინველების მიმოფრენა, რომელ მიმომფრენ და მობინადრე ფრინველებს იცნობთ?

I X კ ლ ა ს ი

1. როგორ ხდება მცენარეთა და ცხოველთა ახალი სახეობების წარმოქმნა ბუნებაში?
2. დაუპირისპირეთ ბუნებაზე მეტაფიზიკური შეხედულება ევოლუციურს, — გვიამბეთ XVIII—XIX საუკუნის მეცნიერებზე, რომლებიც იზიარებდნენ ამ შეხედულებებს.
3. მოიტანეთ ორგანიზმთა შეგუებულობის მაგალითები და დაამტკიცეთ მათი შეგუებულობის წარმოშობის მიზეზები.

1. რას ეწოდება ზოგადი ბიოლოგია და რაში მდგომარეობს მისი ამოცანები?
2. რა ნიშნები დაუდო საფუძვლად ლინეიმ მცენარეთა და ცხოველთა კლასიფიკაციას? რაში მდგომარეობს ამ სისტემის დადებითი და უარყოფითი მხარეები.
3. რამ განაპირობა ფარულთესლოვანთა და ძუძუმწოვართა გაბატონებული მდგომარეობა ახალ ერაში?

1. როგორ ახსნა დარვინმა შინაურ ცხოველთა და კულტურულ მცენარეთა ჯიშების მრავალფეროვნება?
2. რაში მდგომარეობს ბიოგენეტიკური კანონის არსი? ახსენით რატომაა, რომ ფაქტები, რომლებზედაც ის არის დაფუძნებული, შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ევოლუციის დამამტკიცებელ საბუთად?
3. მოიყვანეთ დამამტკიცებელი საბუთები, რომლებიც უკუაგდებენ რასისტული თეორიის ძირითად დებულებებს ადამიანთა რასების ბიოლოგიური უთანასწორობის შესახებ („მაღალი“ და „დაბალი“ რასების შესახებ).

სკოლების სამმართველო

МЕТОДИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ ПО СОСТАВЛЕНИЮ ЭКЗАМЕНАЦИОННЫХ БИЛЕТОВ ДЛЯ ПЕРЕВОДНЫХ КЛАССОВ

С текущего года экзаменационные билеты для переводных классов должны быть составлены самими учителями — предметниками. Это мероприятие должно повысить личную ответственность учителя, способствовать творческому подходу учителей, успешному выполнению тех основных требований, которые предусмотрены приказом министра просвещения Грузинской ССР за № 1165 от 25 декабря 1976 года. «О мероприятиях по повышению качества обучения в свете решений XXV с'езда КПСС».

При составлении экзаменационных билетов учителя должны использовать основные принципы, сформулированные в отмеченном приказе, им следует предусмотреть, что экзамены — это составная часть учебного процесса, его логическое завершение.

При составлении экзаменационных билетов в обязательном порядке следует соблюдать следующие основные требования:

- количество билетов не должно превышать 25—30;
- вопросы следует подобрать таким образом, чтоб в них был исчерпан программный материал данного курса, были приняты во внимание возрастные особенности учащихся, обеспечена полная объективная проверка знаний;
- экзаменационные билеты должны способствовать выявлению творческих знаний учащихся по предмету, умение и навыки их практического использования. Они не должны быть стереотипными, над каждым конкретным вопросом ученик должен задуматься, что будет способствовать его умственному развитию;

— как в отдельных вопросах билета, так и целиком между билетами должно соблюдаться соответствие с точки зрения сложности и объема материала;

— экзаменационные билеты должны быть рассмотрены в предметных методкомиссиях и утверждены директором школы или его заместителем по учебно-воспитательной работе.

Министерство просвещения Грузинской ССР и впредь ежегодно будет давать общеобразовательным школам справки об экзаменационных предметах и их количестве по классам.

К общей части этих указаний прилагаются конкретные рекомендации и образцы экзаменационных билетов по отдельным классам и предметам.

РОДНОЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА ЛИТЕРАТУРА

1. Билеты по родной (русской) литературе для IV, V, VI, VII, IX классов должны быть составлены таким образом, чтобы, отвечая на первый вопрос, учащиеся выявили знание текста художественного произведения, понимание его смысла, умение самостоятельно анализировать текст в соответствии с программными требованиями и использовать его для доказательства своих суждений.

Вторым вопросом следует предусмотреть выразительное чтение наизусть стихотворений или прозаических отрывков и ответы на вопросы из теории литературы.

РУССКИЙ ЯЗЫК

II. Первые вопросы билетов по родному (русскому) языку должны быть составлены на основе действующей программы для соответствующего класса так, чтобы можно было проверить знание учащимися теоретического материала.

Вторые вопросы должны предусматривать проверку умений и навыков, указанных программой для данного класса, в том числе языкового материала (фонетический, словообразовательный, лексический, стилистический, морфологический, синтаксический), орфографическую и пунктуационную грамотность.

Для выполнения предусмотренных билетами практических заданий учитель подбирает или составляет связные тексты, отдельные предложения, словосочетания. По усмотрению учителя один и тот же текст может быть использован для первого и второго вопроса билета. При этом, как правило, практические задания на вставку в текст орфограмм или пунктограмм должны быть связаны с теоретическими сведениями, содержащимися в первом вопросе.

Для морфемного и словообразовательного анализа следует предлагать слова, в которых морфемы выделяются предельно четко, в то же время эти слова должны быть достаточно сложными по структуре (например, с-де-л-а-л-а-сь, о-бес-сил-ен-н-ый). Для морфологического разбора необходимо использовать слова, относящиеся к изученным в данном классе частям речи.

Ответ на вопросы ученик должен сопровождать примерами, составленными самостоятельно или подобранными им из предложенного учителем текста (кроме учебника).

III. Если будет предложен экзамен по русскому языку и литературе вместе в данном классе, следует составить в соответствии с вышеизложенными рекомендациями комплексные билеты, предусматривающие проверку знания программного материала по русскому языку (второй вопрос) и литературе (первый вопрос).

РУССКАЯ ЛИТЕРАТУРА

IV КЛАСС

1. Передайте содержание той части сказки о Снежной королеве Г. Х. Андерсена, которая вам больше всего понравилась. Почему Герда оказалась сильнее Снежной королевы?
2. Прочитайте наизусть отрывок из стихотворения М. Ю. Лермонтова «Бородино».

Каким чувством проникнуто это стихотворение?

1. Расскажите, как Ваня Солнцев стал суворовцем («Сын полка» В. Катаева).

Как вы понимаете эпитафию «Это многих славный путь»?

2. Прочитайте наизусть стихотворение Н. И. Рыленкова «Все в тающей дымке...» Какова роль эпитета в этом стихотворении?

Дайте определение эпитета.

V КЛАСС

1. Расскажите, как А. С. Пушкин осуждает холопство в повести «Дубровский».
2. Прочитайте наизусть стихотворение М. Ю. Лермонтова «Парус».

Какие чувства и как выражены в нем?

1. Как в ссоре двух помещиков проявились их характеры (А. С. Пушкин. «Дубровский»)?
2. Прочитайте наизусть басню И. А. Крылова (по указанию учителя). Каковы особенности басен?

VI КЛАСС

1. Две смерти (Н. В. Гоголь «Тарас Бульба»). Как в описании смерти Андрия и Остапа проявились отношение автора к своим героям, оценка их поведения?
2. Прочитайте наизусть стихотворение А. С. Пушкина «Кавказ». С помощью каких художественных средств создана в этом стихотворении картина природы? Что такое метафора?

1. Значение образа Дон Кихота в наши дни.
 2. Прочитайте наизусть стихотворение М. Ю. Лермонтова «Гу-чи».
- Роль сравнения в композиции этого произведения.

VII КЛАСС

1. Что рассказывает Хлестаков чиновникам города о своей жизни в Петербурге и что об этом рассказывает Осип? «Что такое... в самом деле Хлестаков?»
2. Прочитайте наизусть отрывок из «Песни о Соколе» М. Горького.
Какова композиция этого произведения?
1. Какие жизненные обстоятельства и как формировали характер Гринева? Почему А. С. Пушкин ведет повествование от лица рассказчика?
2. Прочитайте наизусть отрывок из поэмы В. В. Маяковского «В. И. Ленин» («Ленин и партия»). Как этот отрывок перекликается со словами В. И. Ленина «Партия — ум, честь и совесть нашей эпохи»?

IX КЛАСС

1. Докажите, что Андрей Болконский — передовой человек своего времени.
2. Прочитайте наизусть отрывок из поэмы Н. А. Некрасова «Кому на Руси жить хорошо». Определите значение этого отрывка в идейно-образной системе поэмы.
1. Чем обусловлен конфликт между королем Клавдием и Гамлетом (Шекспир «Гамлет»)?
2. Определите роль пейзажа в романе Л. Н. Толстого «Война и мир».
Прочитайте наизусть отрывок из романа.

(русская школа)

IV КЛАСС

1. Что обозначает имя существительное?
Как оно изменяется?
Приведите примеры существительных неодушевленных.
Чем они отличаются от существительных одушевленных?
 2. Произведите синтаксический разбор предложения. В данном учителем тексте вставьте в слова безударные гласные, объясните их правописание.
1. Покажите различие между полными и краткими прилагательными.
Каким членом предложения может быть краткое прилагательное?
 2. В указанном учителем тексте допишите окончания имен прилагательных с основой на цыпящую.
Произведите синтаксический разбор предложения.

V КЛАСС

1. Какие морфологические способы образования слов вы знаете?
Приведите примеры сложных слов. Объясните, как они образованы.
 2. В указанном учителем тексте вставьте в слова соединительные гласные.
Произведите синтаксический разбор предложения с обращением.
1. В каких случаях не с существительным пишется слитно?
Приведите примеры существительных, в которых не — приставка.
Подберите к словам: горе, ложь, болезнь — синонимы с приставкой не.
 2. В указанном учителем тексте раскройте скобки, укажите, чем является не в выделенных существительных. Произведите синтаксический разбор предложения с однородными членами.

1. Дайте определение деепричастия. Что общего у деепричастия и наречия?
От данных глаголов образуйте деепричастия несовершенного вида.
2. Произведите синтаксический разбор предложения. Укажите, каким членом предложения является деепричастие. Объясните постановку знаков препинания в предложении.
1. Сочинительные и подчинительные союзы.
Составьте предложение с сочинительным союзом, определите значение союза.
2. Расставьте знаки препинания в данном учителем тексте, раскройте скобки в словах **что (бы), то (же), за (то)**, объясните написание этих слов.
Составьте схему предложения, указанного учителем.

VII КЛАСС

1. По какому способу связаны с существительными несогласованные определения? Составьте предложение с несогласованным определением, выраженным синтаксически цельным словосочетанием существительного и прилагательного.
 2. Расставьте знаки препинания в данном учителем предложении.
Произведите синтаксический разбор предложения, составьте его схему. Разберите по составу и морфологически подчеркнутые слова.
 1. Дайте определение сложноподчиненного предложения в сравнении со сложносочиненным.
Перечислите виды придаточных предложений.
 2. Расставьте знаки препинания в данном учителем тексте.
Вставьте пропущенные буквы.
Произведите синтаксический разбор предложения.
Составьте сложноподчиненное предложение с придаточным определительным по схеме:
...существительное , (где).
- Если будет предложен экзамен по русскому языку и литературе вместе в данном классе, следует руководствоваться следующими образцами билетов.

VI КЛАСС

1. Передайте содержание рассказа А. П. Чехова «Хамелеон». Как в названии рассказа отразился его смысл? Юмор и сатира.
2. Способы образования наречий. Произведите синтаксический разбор предложения. Укажите, каким способом образованы подчеркнутые слова. Назовите два-три слова, образованные таким же способом.
1. Расскажите о бабушке Акулине Ивановне (А. М. Горький «Детство»).
Какую роль в жизни Алеши сыграла она?
2. Правописание -н- в кратких причастиях. Произведите синтаксический разбор сложного предложения, составьте его схему. Произведите морфологический разбор причастия.

ИСТОРИЯ — ОБЩЕСТВОВЕДЕНИЕ

В экзаменационных билетах по истории вопросы должны быть подобраны таким образом, чтобы полностью выявить знания учащихся по содержанию учебного курса, их умение показать причинно-следственную связь между историческими фактами и явлениями, мыслить логически, самостоятельно.

В IV классе нужно предусмотреть вопросы из курса истории СССР и Грузии.

В билетах V класса — из курса истории древнего мира; в билетах VI класса — опять из курса истории СССР и Грузии. В экзаменационных билетах IX класса — один вопрос из курса истории СССР, один — из истории Грузии и один — из новой истории.

IV КЛАСС

1. Опишите славянские поселения. Что мешало их мирной жизни?
2. Каким видом хозяйства занимались грузинские племена в прошлом?
3. Расскажите о молодых годах В. И. Ленина.
1. Что облегчило татаро-монголам захватить русские земли?
2. Расскажите о Дидгорской войне.
3. Первый полет в космос.

-
1. Северная война. Какую цель преследовал Петр I в Северной войне?
 2. Расскажите о девяти братьях Херхеулидзе.
 3. Образование СССР. Чем обусловлено образование Союза Советских Социалистических Республик?

v КЛАСС

1. Что вызвало неравенство среди первобытных людей?
 2. Что рассказывает «Иллиада и Одиссея» Гомера об истории Греции?
 3. Что способствовало установлению монархии в Риме при Октавиане?
-
1. Чем отличалось положение раба и крестьянина в древнем Египте? Что общего было между ними?
 2. Что вызвало падение Карфагена?
 3. Чем отличается Римская аристократическая республика от Римской империи?
-
1. Что послужило причиной возникновения классов в Междуречьи?
 2. Что способствовало развитию культуры в древней Греции?
 3. Какое влияние оказало развитие рабовладельческого строя на падение Римской империи?

vi КЛАСС

1. Что вызвало ухудшение положения крестьян в империи Карла Великого?
 2. Обоснуйте, почему оказались под влиянием церкви школа и наука средневековья?
 3. Как создавались мануфактурные предприятия в Англии? Каково было распределение труда в этих предприятиях?
-
1. Опишите феодальное имение IX—X веков.
 2. Что способствовало объединению Франции в X—XI веках?
 3. Почему потерпели поражение восставшие крестьяне в Германии в 1525 году?

1. Что способствовало развитию культуры в Византийской империи?
2. Что вызвало феодальную раздробленность европейских государств после Карла Великого?
3. Буржуазная революция и ее результаты в Нидерландах.

VII КЛАСС

1. Охарактеризуйте укрепление феодальных отношений в России XI века по «Русской правде».
2. На какие социальные сословия опирался Иван IV в процессе укрепления центральной власти и почему?
3. Борьба грузин в Шамхоре и Басиани и ее результаты.

1. Что вызвало раздробленность Древнерусского государства?
2. Воссоединение Украины с Россией. Его историческое значение.
3. Что вызвало развитие культуры Грузии XI—XII веков?

1. Почему вызвало раздробленность развитие феодальных отношений в России XI—XII веков, а в XIV—XVI веках — объединение в централизованное государство?
2. Участие России в семилетней войне, причины и результаты войны.
3. Борьба грузинского народа за независимость в XVI—XVII веках.

IX КЛАСС

1. Почему включилась Россия в первую мировую войну?
2. Победа Советской власти в Грузии.
3. Обоснуйте лживость взглядов Берштейна об ослаблении противоречий в эпоху империализма.

1. II съезд РСДРП. Почему партия наметила программу минимум и программу максимум?
2. Какие сходства или различия имеются между рабочими движениями Англии и Германии к началу XX века.
3. Политическое обстоятельство в Грузии после победы Великой Октябрьской социалистической революции.

1. Расскажите об историческом значении VI съезда РСДРП.
2. Создание Закавказской Федеративной Социалистической Республики. Причины создания федерации.
3. Причины поражения государств союза четырех в первой мировой войне.

ИНОСТРАННЫЕ ЯЗЫКИ

Экзамены по английскому, немецкому и французскому языкам проводятся по единым билетам. Билеты должны предусматривать проверку умения учащихся применить полученные навыки на основании изученного лексического материала. Ученик должен выявить свое отношение к прочитанному и прослушанному материалу и практические навыки их применения.

По экзаменационным билетам проверяется знание лексического материала (произношение, лексический запас, грамматическая структура), навыки аудирования, чтения и диалогической и монологической устной речи.

При проверке навыков чтения по степеням обучения и классам главное внимание надо обратить на технику чтения, правильность интонации и уровень понимания прочитанного. При чтении незнакомого текста, в случае надобности, ученик может пользоваться словарем. Словарный запас при изложении информации должен возрастать из класса в класс. При изложении содержания ученик должен передать краткое содержание изученного материала. Если он затруднится сформулировать и изложить самостоятельно мысль, учитель может задать ему наводящие вопросы.

При обмене информацией и во время ситуационных бесед ученик должен творчески применить изученный лексический материал, описать картину, побеседовать по теме. Ситуационные беседы, краткие информации и описание картин ведутся без предварительной подготовки и должны способствовать выявлению практических знаний ученика.

Опрос грамматических явлений не должен вестись формально. От учащегося требуется применение грамматического материала в коммуникативной деятельности, чем можно выявить навыки практического применения изученного материала.

Билеты всех классов содержат по три вопроса.

Третьим вопросом проверяется практическое знание грамматического материала. Ученик обязан привести пример по нужному грамматическому материалу, показав тем самым, насколько он разбирается в той или иной грамматической единице.

У КЛАСС

При ответе на первый вопрос, ученик должен выявить навык правильного чтения текста и ответить на заданные 2—3 вопроса. Во время ответа проверяется правильность интонации.

Ко второму вопросу экзаменатор составляет краткую диалогическую ситуацию и по ней должен получить 3—4 реплики или дать ему несложную сюжетную картину, которую ученик описывает 3—4 предложениями.

VI КЛАСС

При ответе на первый вопрос ученик должен проявить правильный навык чтения текста и передать краткое содержание прочитанного. Надо обратить внимание на самостоятельное изложение содержания.

Ко второму вопросу экзаменатор составляет краткую монологическую ситуацию, которая должна быть построена на лексическом материале первого вопроса. Ученик должен 4—5 предложениями побеседовать вокруг данной ситуации или описать тематическую картину.

VII КЛАСС

При ответе на первый вопрос ученик должен проявить умение самостоятельно, осмысленно передавать содержание изученного текста.

Ко второму вопросу экзаменатор создает монологическую ситуацию, опираясь на лексический запас текста, указанного в первом вопросе, или он предлагает тематическую картину, или сюжетные картины для описания 5—6 предложениями.

IX КЛАСС

При ответе на первый вопрос ученик должен выявить навык правильного чтения, понимания и изложения краткого содержания незнакомого текста.

Ко второму вопросу ученик должен сделать краткое подготовленное сообщение по заданной теме, используя лексический запас в пределах пройденного материала, а также свое отношение и точку зрения по данной теме.

V КЛАСС
АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте изученный текст. Ответьте на вопросы.
2. Побеседуйте по данной ситуации (3—4 реплики).
3. Составьте предложение с помощью Present Indefinite Tense (вопросительная форма). Поясните принцип составления вопросительного предложения.

ФРАНЦУЗСКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте изученный текст. Ответьте на вопросы.
2. Побеседуйте по данной ситуации (3—4 реплики).
3. Найдите в тексте глаголы первой группы в Present. Составьте предложение с глаголом „acheter“ и спрягайте его в Present.

НЕМЕЦКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте изученный текст. Ответьте на вопросы.
2. Составьте рассказ по картине (3—4 предложения).
3. Составьте предложение, используя глаголы: lernen, turnen, arbeiten, antivorrotten rechnen.

VI КЛАСС
АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте изученный текст и передайте краткое содержание.
2. Побеседуйте по данной ситуации (4—5 реплик).
3. Составьте предложение в Past Indefinite Tense. (вопросительная форма) и определите функцию вспомогательного глагола в предложении.

ФРАНЦУЗСКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте изученный текст и передайте краткое содержание.
2. Побеседуйте по данной ситуации (4—5 реплик).
3. Назовите формы притяжательных прилагательных.

НЕМЕЦКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте изученный текст и передайте краткое содержание.
2. Составьте вопросы по картине (4—5 вопросов).
3. Составьте предложения в Imperativ.

VII КЛАСС

АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК

1. Передайте краткое содержание изученного текста.
2. Побеседуйте по данной ситуации (5—6 предложений).
3. Составьте предложение в Present Perfect Cense (повествовательная форма), объясните, какое действие оно выражает.

ФРАНЦУЗСКИЙ ЯЗЫК

1. Передайте краткое содержание изученного текста.
2. Составьте рассказ по картине (5—6 предложений).
3. Какая форма глагола употребляется после глагола „devoir“ Составьте предложения с глаголом « devoir ». Проспрягайте его во всех временах.

НЕМЕЦКИЙ ЯЗЫК

1. Передайте краткое содержание изученного текста.
2. Составьте рассказ по сюжетным картинам (5—6 предложений).
3. Приведите примеры имен прилагательных слабого склонения в предложениях.

IX КЛАСС

АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте незнакомый текст и передайте краткое содержание.
2. Сделайте краткое сообщение по данной ситуации (10—12 предложений).
3. Приведите пример прямой речи и переведите ее в косвенную.

ФРАНЦУЗСКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте незнакомый текст и скажите, что вам понравилось в нем.
2. Сделайте краткое сообщение по данной ситуации (10—12 предложений).
3. Разберите данное предложение синтаксически и морфологически.

НЕМЕЦКИЙ ЯЗЫК

1. Прочитайте незнакомый текст и скажите, что вам понравилось в нем.
2. Сделайте краткое сообщение по данной ситуации (10—12 предложений).
3. Составьте предложения со страдательным залогом и переведите на родной язык.

ГЕОГРАФИЯ

Экзаменационные билеты и задания по физической географии в V классе от учащихся должны требовать знания общих физико-географических вопросов, а также выполнения практических работ, предусмотренных учебной программой.

Ответы учащихся на билеты и задания в VI классе должны показать основательные знания материала и навыки пользования картами, составление характеристики природы географических объектов и областей по картам; взаимосвязь и взаимодействие компонентов природы, объяснение географических закономерностей.

В VII классе завершается изучение физической географии.

Поэтому в экзаменационные билеты должны быть включены вопросы, которые требуют от учащихся установления причинно-следственных связей между явлениями природы, владения научной терминологией, объяснения закономерностей развития природы и особенностей природно-территориальных комплексов СССР и Грузинской ССР, использование общих физико-географических и топографических карт.

В экзаменационных билетах VII класса первый вопрос должен быть из общего раздела, второй — из региональной части, а третий — из курса физической географии Грузии.

Экономическая география зарубежных стран (IX класс) — завершающий курс данного предмета. Вопросы, включенные в экзаменационные билеты, должны выявить комплексный и пространственный подход к анализу развития и размещения производительных сил, знание общих понятий, закономерностей развития стран с различным социальным строем, причины территориально-структурных сдвигов, комплексный подход к анализу фактов и явлений, установление общих черт между странами, использование материалов XXV съезда КПСС и др.

В экзаменационные билеты первый вопрос будет включен из общего раздела, второй — из раздела «Социалистические страны», третий — «Капиталистические или развивающиеся страны».

В экзаменационные билеты по всем классам должны быть включены вопросы, требующие от учащихся знания положений новой Конституции СССР об охране природы и законов охраны природной среды.

У КЛАСС

1. Объясните значение масштаба и определите расстояние между двумя пунктами на глобусе и карте (по указанию учителя).
2. По картам и темповому плану составьте характеристику одной из низменностей (по указанию учителя).
3. Сравните два природных комплекса (по указанию учителя) и объясните их особенности.
1. По карте СССР определите координаты и абсолютную высоту какого-либо объекта (по указанию учителя).
2. Объясните причины движения воды в океане.
3. Определите, как и почему изменяется средняя годовая температура на поверхности Земли.

1. Совершите воображаемое путешествие по карте (по указанию учителя). Дайте описание рельефа по шкале высот в направлении движения.
2. Объясните зависимость характера и течения реки от рельефа.
3. Приведите примеры взаимодействия различных оболочек земли в географической оболочке.

VI КЛАСС

1. Чем вызваны искажения на карте полушарий?
2. Объясните причины образования пассатов. Каково их влияние на климат Африки. По картам составьте характеристику одного из климатических поясов (по указанию учителя).
3. Сравните Малоазиатское и Иранское нагорья. Объясните их особенности.

1. Объясните роль циркуляции атмосферы в формировании климата.
2. Сравните рельеф и размещение полезных ископаемых Северной Америки и Южной Америки. Выделите их общие черты.
3. По картам составьте географическую характеристику одного из государств Евразии (по указанию учителя).

1. В чем заключается положительное и отрицательное влияние человека на природный комплекс? Объясните необходимость охраны природы.
2. На примере Евразии покажите зависимость размещения и режима рек от климата.
3. Какие особенности характеризуют природу юго-западной и Передней Азии? Сравните пустыни Арабского полуострова и Сахару.

VII КЛАСС

1. По топографической карте определите географические координаты какой-либо горы (по указанию учителя) и определите ее расстояние от экватора.

2. Сравните природные условия и ресурсы Западной Сибири и Восточной Сибири. Объясните их особенности.
 3. Объясните роль Черного моря в формировании природного комплекса Грузии.
1. Что такое природные компоненты и природно-территориальный комплекс? Приведите примеры и взаимосвязях и взаимодействиях природных компонентов.
 2. По картам дайте характеристику географического положения и рельефа Восточно-Европейской равнины. Объясните разнообразие рельефа ее отдельных частей.
 3. На примере Грузии докажите влияние рельефа и климата на характер течения рек и формирование бассейнов.

1. Какова роль циркуляции атмосферы в формировании климата? Охарактеризуйте воздушные массы, господствующие на территории СССР.
2. Объясните особенности природных комплексов Дальнего Востока.
3. Чем обусловлено многообразие почв на территории Грузии? Дайте характеристику почв своего района.

IX КЛАСС

1. Чем вызваны изменения на политической карте мира? Дайте группировку стран. Охарактеризуйте социалистические страны.
 2. На примере Польши покажите роль социально-экономического строя в развитии хозяйства. Объясните специализацию и размещение ее промышленности и сельского хозяйства.
 3. Как изменялось значение экономико-географического положения Великобритании в различные исторические периоды? Охарактеризуйте роль Великобритании в капиталистическом мире.
1. Охарактеризуйте основные этапы развития мирового сельского хозяйства. Чем обусловлено возникновение двух мировых систем хозяйства?
 2. В чем заключается участие Чехословацкой социалистической республики в социалистической экономической интеграции?

Какие общие и отличительные черты характеризуют структуру промышленности Чехословакии и ГДР? Объясните причины.

3. Сравните политическую карту Латинской Америки и Африки. Приведите примеры антиимпериалистической борьбы в этих странах. Сравните процессы формирования населения Латинской Америки и США.
1. В чем заключаются основные направления научно-технического прогресса? Каково его влияние на темпы роста и отраслевую структуру хозяйства?
2. Сравните экономико-географическое положение Венгерской Народной республики и Чехословацкой социалистической республики. Объясните специализацию и размещение промышленности и сельского хозяйства Венгрии.
3. По картам определите особенности экономики стран Южной и Юго-Восточной Азии. Какие изменения произошли в этом районе после второй мировой войны?

МАТЕМАТИКА

Для каждого класса составляется 20—25 билетов одинаковой трудности, в каждом билете должно быть три вопроса, которые выражают основное содержание предмета. Вопросы, внесенные в билеты, должны быть подобраны таким образом, чтобы они были пройдены в разные периоды учебного года и отвечали разным темам.

Первый вопрос билета теоретический. Отвечая на него, ученик должен выявить свою теоретическую подготовленность и умение доказывать теоремы, выводить формулы.

Второй вопрос должен требовать от учащихся самостоятельного мышления, умения отыскать математическую закономерность — посредством доказательства, а не стандартного ответа.

Третьим вопросом должна быть задача, пример или практическое задание, при решении которых ученики должны показать умение применять теоретические знания.

Поскольку в IV и V классах геометрия как отдельный предмет не изучается, в экзаменационные билеты учитель должен внести вопросы из геометрии согласно программного материала. Для параллельных классов дополнительные билеты состав-

ляются отдельно, причем содержание этих билетов до экзамена учащимся не должно быть известно.

Билеты составляются педагогами, рассматриваются на методических объединениях и утверждаются директором школы.

К методическим указаниям прилагаются примерные билеты по классам.

МАТЕМАТИКА

IV КЛАСС

1. Числовые выражения. Переменные выражения.
2. Возможно ли составление 40 ученических бригад таким образом, чтобы в каждой бригаде было различное число учащихся и в каждой бригаде не было больше 39 учащихся? Ответ обосновать.
3. Пример на нахождение делимого и кратного.

1. Неравенство. Решения неравенства.
2. Возьмите бумажную модель треугольника, у которого все углы острые, согните трижды так, чтобы все вершины совпали в одной точке и получилась модель прямоугольника. Сколько моделей прямоугольника можно получить таким образом.

Ответ обосновать.

3. Задача на построение треугольника.
1. Сложные. Законы сложения.
2. Если возраст Ирины увеличить на 11, а потом уменьшить в 9 раз, получим три. Сколько лет Ирине? Составьте аналогичную задачу. Каким правилом воспользовались?
3. Задача на составление круговых диаграмм.

1. Произведение. Сочетательный закон умножения.
2. Счетчик показал, что автомобиль проехал 14.941 км. Через два часа счетчик показывает число, которое читается одинаково сначала и с конца. С какой скоростью двигалась машина. Ответ обосновать.
3. Пример на решение двойного неравенства.

V КЛАСС

1. Простые и составные числа. Разложение на простые множители. Деление угла на два конгруэнтных угла.
2. Даны два отрезка АВ и СД. Постройте третий такой отрезок MN, чтоб из этих трех отрезков можно было бы построить треугольник. В каких пределах меняется длина отрезка MN
Ответ обосновать.
3. Пример на сокращение дробей.

1. Решение уравнения типа $ax + b = cx + d$
Приведение дробей к новому знаменателю.
2. При объединении двух множеств в каких случаях получаем:
а) одно из них?
б) пустое множество? Ответ обосновать на примерах.
3. Пример на числовое вычисление выражения.

1. Десятичные приближения обыкновенной дроби. Стандартный вид числа.
2. Возможно, чтобы сумма двух простых, отличных от числа 2 чисел, была простым числом?
3. Пример на вычисление выражения, содержащего десятичные и обыкновенные дроби.

1. Координатная прямая. Вычитание. Формула площади круга.
2. Две отличные друг от друга прямые имеют по одной общей точке с окружностью. В каком соотношении могут быть эти прямые друг к другу. Ответ обосновать на чертеже.
3. Пример на приведение подобных членов.

VI КЛАСС

АЛГЕБРА

1. Выражение, содержащее числа и переменные.
2. Какими цифрами нужно заменить звездочки в числе 13^*045^* , чтобы оно разделилось без остатка на 36. Ответ обосновать без делителя.
3. Пример на упрощение выражения.

1. Многочлен. Стандартный вид многочлена.
2. Чем отличаются $ав$ и $ав$ друг от друга? Первое больше, меньше или равно второму? Ответ обосновать.
3. Примеры на решение системы уравнения способом подстановки.

1. Неравенство с одним переменным. Числовые промежутки.
2. Справедливо ли выражение: сумма трех или четырех последовательных натуральных чисел есть сложное число? Ответ обосновать.
3. Задача на составление системы уравнений.

ГЕОМЕТРИЯ

1. Величины и числа. Основные свойства расстройния.
2. Точки A и B находятся в одну сторону от прямой V , притом $C \in V$. Постройте точку C так, чтобы $|AC| + |BC|$ был наименьшим. Ответ обосновать.
3. Задача на свойство равнобедренного треугольника.

1. Теорема о среднем перпендикуляре. Свойство биссектрис угла.
2. Сколько может иметь острых и тупых углов четырехугольник? Ответ обосновать.
3. Задача на центральную симметрию.

1. Отрезок. Ломанная.
2. На плоскости даются три точки. Находятся эти точки на одной прямой или нет? Как обосновать?
3. Задача на осевую симметрию.

VII КЛАСС

АЛГЕБРА

1. Понятия «меньше», «больше». Понятие логической последовательности. равнозначные предложения.
2. Как читается запись (число a делится на b) \implies число

а делится на 2) с применением понятия необходимости и достаточности?

3. Примеры на нахождение целых корней для системы уравнений.

1. Разложение квадратного трехчлена.
2. Как найти на числовой оси точку соответствующей числу $\sqrt{18}$?
3. Пример на нахождение числового значения дроби.

1. Множество действительных чисел. Арифметический квадратный корень. Решение уравнения $x^2=a$.
2. Сумма цифр трехзначного числа 7. Докажите, что если цифры, выражающие десятки и единицы одинаковые, то это число делится на 7. Какими правилами пользовались при этом?
3. Пример на упрощение выражения.

ГЕОМЕТРИЯ

1. Теорема Пифагора.
2. Сформулируйте обратную теорему любой теоремы. Справедлива ли она? Ответ обосновать.
3. Задача на вычисление площади прямоугольника.

1. Определение гомотетии. Основные свойства гомотетии.
2. Какими разными перестановками (считая тождественные) можно отразить прямоугольник на самого себя? Покажите на чертеже.
3. Задача на вычисление расстояния до недоступной точки.

1. Умножение вектора на число. Пропорциональные отрезки.
2. Сравните гомотетию с центральной симметрией. Что у них общее и различное? Ответ обосновать.
3. Задача на вычисление диагоналей ромба.

АЛГЕБРА И НАЧАЛА АНАЛИЗА

1. Возрастающие и убывающие функции.
2. При определении предела последовательности ученик вместо «любое $\epsilon > 0$ » сказал «любое ϵ ». Существуют ли такие последовательности, у которых имеются пределы таким определениям?
3. Пример на тему: производная частичного.

1. Четные и нечетные тригонометрические функции. Периодичность тригонометрических функций.
2. При разложении бинома получилось семь положительных слагаемых, остальные отрицательные. Чему равна сумма биномиальных коэффициентов? Ответ обосновать.
3. Пример на тему: исследование квадратной функции.

1. Теорема о единственности предела. Теоремы о пределах.
2. Справедливо или нет, что композиция двух монотонных функций монотонна? Ответ обосновать.
3. Пример на тему: формулы суммы и разности одноименных тригонометрических функций.

ГЕОМЕТРИЯ

1. Скрещивающиеся прямые. Признак скрещивающихся прямых.
2. Где находится центр окружности, описанной около треугольника ABC , если $\overline{AB} \cdot \overline{BC} < 0$? Ответ обосновать.
3. Задача на тему: расстояние от точки до плоскости.

1. Теорема о трех перпендикулярах. Проведение в пространстве прямой, параллельной данной прямой.
2. Сколько осей симметрии имеет куб? Ответ обосновать.
3. Задача на тему: угол между наклонной и плоскостью.

-
1. Параллельная проекция фигуры. Свойства параллельной проекции. p и m , чтобы имело место соотношение: $\overline{pa} + \overline{mb} = 0$
 2. Какая должна быть зависимость между коэффициентами чтобы имело место соотношение:
 3. Задача на тему: осевая симметрия пространства.

ФИЗИКА

Билеты по физике должны быть одинаковой сложности и объема. В каждом билете должно быть по три вопроса: первый — теоретический, который сопровождается задачей, требующей устного решения; второй — экспериментальная задача, содержание которой вытекает в основном из предусмотренных программой лабораторных работ или экспериментальных заданий; третий вопрос — вычислительная задача. Каждый из вопросов в VI—VII и IX классах должен быть подобран с учетом разделов программного материала и сложности.

По первому вопросу от учащегося требуется знание теоретического материала, вместе с тем при устном решении задачи, должно выясниться, насколько понимает ученик суть физического явления или его закономерности, как развито у него логическое мышление, смекалка, творческая фантазия, удастся ли ему применить знания при объяснении явлений природы, при решении элементарных бытовых и технических вопросов.

Отвечая по второму вопросу, учащийся должен проявить владение техникой проведения эксперимента, умение определить погрешности измерительных приборов и измерений.

При решении третьего вопроса наряду с качественным, следует дать количественный анализ в связи с вычислением искомой величины.

VI КЛАСС

1. Сила. Единица силы. Сила — векторная величина. Сложение сил. Равнодействующая сила. Концы пружины динамометра растягивают с силами по 4 ньютона. Что покажет динамометр?
2. Приготовьте раствор соли и определите ее плотность. Работу проведите двумя способами, выбирая нужные приборы. Какой способ более точный и почему?
3. Задача типа № 175 из раздела «Задачи для повторения».

1. Сила трения. От чего зависит сила трения? Приведите примеры полезного и вредного действия силы трения.
2. Даны наклонный желоб, бруски, шарик или тело цилиндрической формы, секундомер, масштабная линейка. С помощью опыта докажите, что чем больше тело, тем больше его кинетическая энергия. Как зависит результат опыта от погрешностей, допущенных при измерениях?
3. Задача типа № 148 из раздела «Задачи для повторения».

1. Действие жидкости и газа на погруженное в них тело. Архимедова сила. Есть один случай, когда на тело, погруженное в жидкость, не действует архимедова сила. Покажите условия, необходимые для существования этого случая, и объясните его.
2. Выбрав нужные приборы, определите вес воздуха, находящегося в классной комнате. Объясните, почему полученные результаты не являются абсолютно точными. Рассчитайте давление воздуха, находящегося в классной комнате, на пол. Сравните его с атмосферным давлением, приходящимся на пол и объясните результат сравнения.
3. Задача типа упр. 37/3.

VII КЛАСС

1. Испарение и конденсация. Удельная теплота парообразования и конденсации. Кинетическая энергия молекул пара и жидкости при одной и той же температуре одинакова. Почему же внутренняя энергия пара больше внутренней энергии жидкости, при одной и той же температуре?
 2. Определите с помощью опыта, какая часть работы, совершаемой электрическим током при прохождении через кипятильник, пошла на нагревание воды.
 3. Задача типа 46.
1. Сопротивление проводников. Единица сопротивления. формула для расчета сопротивления проводника. Электрокипятильник помещен в воду и включен в цепь. Что произойдет с током в цепи, если кипятильник достать из воды?
 2. Установите экспериментально, зависит ли скорость распространения тепла в проводе от его толщины.
 3. Задача типа № 22.

-
1. Работа электрического тока. Мощность электрического тока. Как изменится мощность тока в проволоке, если к ней под соединить такую же проволоку? (в цепи других сопротивлений нет)? Ответ обоснуйте.
 2. Установите экспериментально, что тонкая проволока при нагревании изменяет свою длину.
 3. Задача типа №19.

IX КЛАСС

1. Уравнение состояния идеального газа. Закон Шарля. Докажите, что универсальная постоянная численно равна работе, совершаемой при нагревании одного моля газа на один градус при постоянном объеме.
2. Переделайте амперметр в вольтметр и проградуируйте его. Выберите необходимые приборы.
3. Задача типа упр. 10/5.

1. Основное уравнение молекулярно-кинетической теории газов. Температурная мера среднекинетической энергии молекул. Если сосуд с газом движется в какой-нибудь координатной системе, то средняя скорость движения молекул газа относительно этой системы больше средней скорости молекул газа, находящихся в неподвижном сосуде. Будет ли иметь место повышение температуры газа в подвижном сосуде?
2. Даны два сопротивления, величины которых известны, амперметр и источник тока. Определите внутреннее сопротивление и ЭДС источника тока.
3. Задача типа упр. 9/7.

1. Электрическое поле. Напряженность электрического поля. Силовые линии. Положительно заряженный стеклянный стержень притягивает к себе легкий металлический шарик, подвешенный на нити. Справедливо ли утверждение, что шарик заряжен отрицательно?
2. С помощью капиллярной трубки определите коэффициент поверхностного натяжения воды.
3. Задача типа упр. 202/11.

ХИМИЯ

В каждом экзаменационном билете должно быть по три вопроса: первый — теоретического характера, второй — описательного характера, третий — расчетный вопрос, экспериментальная задача или задача-вопрос (VII класс).

Задачу или задачу-вопрос учитель составляет в стольких вариантах, сколько параллельных классов в школе.

В билеты для IX класса должны быть включены только те вопросы, которые предусмотрены программой этого класса.

VII КЛАСС

1. Назовите и охарактеризуйте вещества, которые чаще всего встречаются в быту. Расскажите об их значении.
 2. Напишите формулы кислотных оксидов, охарактеризуйте их общие химические свойства. Напишите уравнения соответствующих реакций.
 3. Расчетная задача. Расчитать количество гидроксида натрия, содержащегося в 80 г. 4%-ного раствора.
-
1. Сформулируйте основные положения атомномолекулярного учения. Отметьте роль М. В. Ломоносова и других ученых в создании атомно-молекулярного учения.
 2. Водный раствор вещества окрашивает раствор лакмуса в красный цвет. Охарактеризуйте химические свойства этого вещества.
Напишите уравнения реакций.
 3. Экспериментальная задача. Докажите опытом, что медный купорос содержит кристаллизационную воду.
-
1. Объясните в свете атомно-молекулярного учения различия между простыми и сложными веществами. Может ли из одного и того же химического элемента образоваться несколько простых веществ с разными свойствами. Ответ поясните.
 2. Опишите получение, свойства и применение водорода.
 3. Задача-вопрос. К какому типу реакции относится образование воды: а) при горении простого вещества? б) восстановлением оксида? в) нагреванием гидроксида? Напишите уравнения реакций.

IX КЛАСС

1. В каком растворителе (спирте, воде, бензине) диссоциируют электролиты на ионы? Что является причиной диссоциации? Ответ поясните.
 2. Охарактеризуйте свойства алюминия, обуславливающие его применение в технике и в быту.
 3. Расчетная задача. Какой объем диоксида углерода получится при обжиге 40 кг известняка, содержащего 20% карбоната кальция?
-
1. Какую реакцию проявляют нитраты меди и калия при растворении в воде? Ответ поясните.
 2. Составьте уравнения химических реакций, подтверждающие амфотерность оксида и гидроксида алюминия.
 3. Экспериментальная задача: докажите опытом, что данная соль содержит группу аммония.
-
1. Объясните сущность электролиза. Назовите примеры практического применения электролиза растворов и расплавов.
 2. Опишите химические процессы, лежащие в основе производства чугуна. Какие средства интенсификации химических процессов применяются с целью увеличения производительности доменной печи.
 3. Экспериментальная задача: в отдельных пробирках даны растворы хлоридов калия, железа (III) и алюминия. С помощью опытов распознать каждый из них.

БИОЛОГИЯ

На экзаменах ученики должны выявить материалистическое и диалектическое понимание биологических теорий, законов и закономерностей, должны разбираться в различных отраслях медицины, сельского хозяйства и промышленности.

Изучая биологию, учащиеся должны суметь применить свои знания в деле охраны природы.

При составлении билетов для шестого класса учителя должны принять во внимание то обстоятельство, что в этом классе из всех часов, отведенных на изучение биологии, больше половины времени отведено ботанике, а остальное время — зоологии. Поэтому в билетах из трех вопросов, первые два вопро-

са должны быть из курса ботаники, а третий — из курса зоологии.

Из вопросов, внесенных в билеты (по классам), первым должен быть внесен такой вопрос, отвечая на который ученик должен проявить глубокие знания и умение обобщать; что же касается вторых и третьих вопросов, они должны быть подобраны таким образом, чтобы ученики сумели объяснить тот или иной факт, проанализировать его, сумели сопоставить факты и представить все это в причинно-следственной связи.

V КЛАСС

1. Почему необходимо охранять зеленые растения и какую долю должны внести учащиеся в работу по охране природы?
2. Что такое водные культуры и каково их применение в практике?
3. Какое значение имеет разрыхление почвы для растений?

1. Назовите основные органы цветкового растения. Каково их значение?
2. Назовите важнейшие минеральные удобрения. Что такое подкормка растений, для чего она нужна?
3. Какое значение для жизни растений имеет испарение воды листьями?

1. Из чего развивается плод и семя? Каково значение их для человека?
2. Что такое камбий? Как растет стебель в толщину?
3. Если у растений имеется нормальное желтообразование листьев, какие у них корни, семена и сколько семядолей у таких растений?

VI КЛАСС

1. В чем проявляется преимущество семенных растений по сравнению со споровыми растениями?
2. Что общего и чем отличаются бактерии от одноклеточных водорослей?
3. Какими особенностями характеризуется строение свиного солитера, в связи с его паразитическим образом жизни?

1. Какими признаками характеризуются растения, относящиеся к классу двудольных?
2. Что общего и чем отличаются мхи от папоротникообразных?
3. Как размножается малярийный паразит, вызывающий малярию?
Какие вам известны меры борьбы с малярией?

1. Какими признаками характеризуются растения, относящиеся к классу однодольных?
2. В чем выражается усложнение строения растения в связи с переходом от водного образа жизни к наземному?
3. Какие животные похожи на растения и по каким признакам?

VII КЛАСС

1. Сравните между собой кровообращение рыбы и пресмыкающихся.
Чем они отличаются?
2. К какому отряду относится филлоксера, чайная тля? Какой ущерб они приносят в сельском хозяйстве?
3. В чем выражается биологический метод борьбы с вредителями? (Привести пример).

1. Сравним нервную систему и органы чувств птиц и пресмыкающихся. В чем их различие?
2. К какому отряду относятся тутовый шелкопряд и капустная белянка? Какими признаками характеризуется этот отряд?
3. Может ли жить вне воды речной рак? Ответ обосновать.

1. Сравните органы пищеварения млекопитающих (на примере кролика, лошади, коровы). В чем их отличие?
2. К какому отряду относятся еловый дубоед, божья коровка, майский жук, колорадский жук? По какому признаку их объединили в этот отряд?
3. С чем связан перелет птиц? Каких перелетных и зимующих птиц вы знаете?

1. Как происходит в природе возникновение видов животных и растений?
 2. Сравните метафизический взгляд на природу с эволюционным.
Расскажите об ученых XVIII—XIX веков, которые разделяли это учение.
 3. Приведите примеры приспособленности организмов и объясните возникновение приспособленности.
1. Что изучает общая биология и в чем заключается ее задача?
 2. Что взял за основу классификации животных и растений Линней?
В чем выражаются положительные и отрицательные стороны этой системы?
 3. Что обусловило господствующее положение покрытосеменных и млекопитающих в новой эре?
1. Как объяснил Дарвин многообразие домашних животных и сортов культурных растений?
 2. В чем сущность биогенического закона? Объясните, каким образом факты, лежащие в его основе, могут служить доказательством эволюции.
 3. Приведите доказательство, опровергающее основные положения расистской теории и биологической неравноценности человеческих рас (относительно «высших» и «низших» рас).

Управление школ.

ყფ. 5/7

რედაქტორი ე. ქურციკიძე
ტექნორედაქტორი ა. ბაკურაძე
კორექტორი ლ. დოლიძე

გადაეცა ასაწყობად 24-III-78 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭდად 14-IV-78 წ.

ანაწყობის ზომა 6X9; ქალაქის ზომა 60X84; ნაბეჭდი თაბახი 4.

შეკ. № 290

ტირაჟი 5000

უზახო

აღმზრდელობითი მუშაობის რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური
ცენტრის სტამბა, ნუცუბიძის ქ. № 7.

Типография Республиканского научно-методического центра
воспитательной работы, ул. Нуцубидзе № 7.